49ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1379 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏ. 20 2 ՅՈՒՆՎԱՐ 1905 6 ԶԻԼԳԱՏԷ 1323 – 20 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ԱՌԱՋ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
68, Գրանդ Ռիւ Տէ-Սուասէ, 68

Խմբագրական ստացուած գրութիւններ եւ լոյսեր տրուիր

Մանկունեաց Աֆքեար

ՀԱՅԱԿԵՐԻՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یوی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 »

ՑԱՆՑԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար
մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻՆ ԱՌԹԻՒ

Մանզումէի 1369 թիւը Ռօսսոթոյի Առաջնորդին Պատրիարքարանի կողմէ կանչուելիը կ'աւելցէր, սակայն որոշ կերպով չենք գիտեր թէ՝ խնդիրը ձեւակերպական փուլերէ անցնելէ վերջ է՞նչ գոյն պիտի առնէ, որովհետեւ կանչուելիը, անպատճառ հրատարեալ չինչանակը։ Բայց ամէն պարագայի մէջ, փափաքելի է որ ձեռնհաս մարմինը քննութենէ մը վերջ կարեւորը անօրինէ։

Ռօսսոթոյիք ընդհանրապէս տխուր համբաւ մը չինած են Առաջնորդական խնդիրներու մէջ և իրերը արտաքին երեւոյթէն դատողներ, թերեւս այս անգամ ալ Ռօսսոթոյիները յանցաւոր նկատել ուզեն։ Սակայն, պէտք է գիտնալ որ եթէ Ռօսսոթոյիք նախապէս այդպիսի անպատճառ անուն մը հանած չըլլային, երբեք չպիտի կրնային իրենց ներքին զայրոյթը զսպելով, այսքան մեծ համբերութիւն ցոյց տալ անձի մը նկատմամբ, որ ուրիշ թեմի մը մէջ, փոխանակ այսպիսի կրօնական և վարչական փափուկ պաշտօնի մը գլուխը կարենալ անցնելու, երրորդական պաշտօնի մը դիմաց պիտի առաջնորդուէր, ժամանակ մը հանգրստ տալու հնարի իր ջղային գերագրգիռ վիճակին, որուն հակառակ վարուելով, ամբողջ թեմ մը այսքան առեն ենթակայ եղաւ այսպէս անպատասխանատու մարդու մը տարօրինակ caprice-սերուն։ Թերեւս սանք չուզեն հաւատալ մեր այս ըսածին, բայց դժբաղդաբար այս է իրողութիւնը։ Մէյ մը պիտի լսնալանք սա օշմարտութիւնը, թէ ամէն եկեղեցական պաշտօն իր յատուկ պահանջները ունի և ձիրքերու այս բիւրաղան տեսակները, որոնք չնորհուած են մահկանացուներուն, երբեք ամէնը մէկէն անձի մը վրայ չեն կեդրոնանար, բայց երբ անձ մը առանցմէ գալէ դատ մը ունի և կարող է զայն օգտակարապէս կիրարկել, ուրիշին արժանիք մըն է որդէն։ Այս վարկածին հանմամա, Վահրիճ վրդ. ալ կրնայ ուրոյն բարեմասնութիւն մը ունեցած ըլլալ, որուն առնմանին մէջ գործելով, օր մը փայլի։ Մինչդեռ այս անգամ ընդունած էր այնպիսի պաշտօն մը, որուն ձեռնհասութիւնը չունի և դժալով այդ պարագան չլայցրէ մէյ մը ուրիշ ջղաձծանկալ զայն, ինչ որ նկարագրի որ հաւասարքը չէ անչուշտ։ Մանաւանդ ամէն ընդրի մէջ անձնականութիւն խառնել, դրամապաշտութիւնոյ տալ և ես դալ, բացարձակապէս անմամաձայն է եկեղեցական պաշտօնի բարձրութեան։

Փալով Ռօսսոթոյիներուն, կարելի է ասանք երկու որոշ դասակարգերու բաժնել. անուսները և զբաղացուները, որոնք գրեթէ հրմնալին տարակարծիք են իրարու և Առաջնորդի մը արժանիքը հոն կը կայանայ, որ այս երկու տարակարծիք դասակարգերը իրարու, զէր հաշտ պահէ և շրջանայութենէ ու խոնեմութենէ չի չեղի երբէք. առանց այս պայմաններուն անյաջողութիւնը պարտաստ է։

Եթէ ճշմարտապէս յարգելի Առաջնորդներ Ռօսսոթոի մէջ ալ երբեմն անարգանքի կամ ապերախտութեան առարկայ եղած են մէկ կամ մէկ քանի ռօսսոթոյի ազանեբու քմահաճոյքով, բայց ժողովրդին ասուրար մեծամասնութիւնը և մանաւանդ ողջմիտ դասակարգը միշտ կը յարգէ այդպիսի Առաջնորդներու յիշատակը և կենդանի կոթող մըն է անոնց բարեմասնութիւններուն։ Ուրեմն այդ կէտը պատճառաբանելով անգամ մը եւս Ռօսսոթոյիները մեղադրել անիրաւութիւն է։

Փափաքելի էր որ, պատկանելի մարմին և անաչառ քննութեամբ վերլուծելով Առաջնորդաց Հայր Սուրբերուն իւրաքանչիւրին կարողութեան ատիճանացոյցը, ըստ այնմ անոնց յարմար պաշտօններ յանձնէր, Բարուղարութեան, քարտղարութեան, կամ եթէ արժանի են, Առաջնորդութեան մէջ։ Ցաւալի է որ անդին քանի մը կարող Առաջնորդներ, իրենց անձնական հանգիստը խորհելով, երբէք չեն ուզեր հեռանալ «Վոսփորի գեղածիծաղ ափերէն» ու այսպէսով տրամադրելի փարձառու Առաջնորդներու քանակը զգալապէս նուազած կ'ելլայ։ Բայց պէտք է այդպիսիներն սարիպել պաշտօնական մարմին մը իրաւասութիւնը ճանչնալով, անոր անսալու։ Այս միջոցով կը յուսանք որ կարելի կ'ելլայ զգալի բարւոքում մը առաջ բերել մեր եկեղեցական գործերուն մէջ։

Տ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ԿԵԴՐ. ԱՍԻՈՅ ԵՐԿԻՐՆԵՐ

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

ՄՈՒՏՔ

Անգլիական և Ռուսական Ասիոյ երկիրները իրարմէ անջատող Աֆղանիստան Ցիանսայի և աւելի չիսակը ընելով Գերմանիոյ չափ ընդարձակ տերութիւն մըն է, արեւելքէն արեւմուտք 690 քիլ. լայնութեամբ և հիւսիսէն հարաւ 740 քիլմ. երկայնութեամբ, որով 510,000 քառակուսի քիլոմէթր տարածութիւն մը կը բռնէ, բնակիչներուն թիւը հազիւ 5,000,000ը կը հասնի, այսինքն իւրաքանչիւր քիլոմէթրի ինը հոգի։

Աֆղանիստանի հիւսիսային և կեդրոնական մասերն վրայ կը տարածուին Հինդիքուշ լերանք, որ աշխարհիս ամենաբարձր գագաթները կը պարունակէ իր մէջ։ Իր բազմաթիւ ճիւղերով չրջապատած է Աֆղանիստանը, որով Աֆղանիստան բլուրներուն լեռնային երկիր մը դարձած է։ Հինդիքուշի այդ բազմաթիւ գագաթներէն ամենամեծ մասը ռուսական սահմանագլխին վրայ կ'երկարին, որոնք բնական պատնէշներ դարձած են ընդդէմ զինուորական գործողութեան մը։ Պարկական և Պէլուճիստան ու Հնդկաստանի սահմանագլխին վրայ կան նոյնպէս բարձր կիրճեր և ապառաժ լեռներ, որոնք ահ ու սարսափ կ'ազդեն դիտողին։

Այս լեռներէն կը բղխին բազմաթիւ գետեր ու գետակներ, բայց գլխաւորաբար երկու հատ են նշանաւորները, մին Համօն (Հիլմանդ) որ Սիստանի գաւառին նաւարգաստ քաղաքին հիւսիսային կողմերէն կը բղխի և 120 քիլմ.ի չափ Պելուճիստանի սահմանը քերելէն յետոյ դարձեալ Աֆղանիստան կ'անցնի, դէպի կեդրոնական մասը քերելով և գանազան ճիւղերու կը բաժնուի, և մանալով Խնդոս գետին կը թափի Օմանի ծոց։

Երկրորդը Գապուլ, կը ջրէ Աֆղանիստանի հիւսիսային արեւմտեան մասը և ուրիշ շատ մը ճիւղերու կը բաժնուի։ Հինդիքուշի լեռներէն բազմաթիւ գետակներ խառն ի խուռն ուղղութեամբ կը յորդին և Ինդոսի կը միանան։

Արտադրութիւններ. — Աֆղանիստանի հողը բարերար չէ այնքան ինչպէս Խայբարի և Գապուլի միջեւ ընդարձակ երկիրը բլուրներն անյարմար է երկրագործութեան։ Միւս կողմէ սակայն Գապուլ, Գորամ և Հիլմանդ միջոցը և մանաւորաբար Հերատի շրջակայքը մշակելի և բարերար են։ Հանքի կողմանէ ալ շատ հարուստ է այս երկիրը, ունի արծաթ, պղինձ, կապար, անթիմոն։ Գապուլ և Գոնար գետերուն անցքերուն վրայ ալ աւազատուն ոսկի կայ։ Ընտանի անասուն շատ քիչ ունի, բայց վայրի գազանները անթիւ են։

Գաղտական բաժանում. — Աֆղանիստան կը բաժնուի եօթը գլխաւոր նահանգներու կամ մասերու, 1. Աֆղանիստան կամ Գապուլիստան, 2. Սէյստան կամ Սէյիստան, 3. Հերատ, 4. Բաֆրիստան, 5. Գոնարահար, 6. Հէլմանդ, 7. Աֆղան։

Գլխաւոր քաղաքներ. — Աֆղանիստանի գլխաւոր քաղաքներն են, Գապուլ, որ իշխանութեան կեդրոնն է և ունի 65,000 բնակիչ։ Դիրքը շատ բարձր է, 2000 մէթր ծովու մակերեսէն, շատ հին քաղաք մըն է այս դիր չինած է Պայիր Շահ։ Գապուլ թաթարիստանի վրայ Հնդկաստանի դուռն է, և հազիւ դար մը կ'ընէ որ տերութեան մայրաքաղաքը եղած է. աւելի առաջ Իմիրները Գանտահարի մէջ կը նստէին։ Երբ դեռ Աֆղանան իշխանութիւնը կոդմուած չէր Պարսկաստանի արեւելեան կողմը, այն ատեն եւս Էմիրները Գապուլ կը նստէին։ Քաղաքը չրջապատած բազմաթիւ է պարսպներով որոնք կ'արգելադրեն ամէն տեսակ ընտիր պատուղներ։

Արդարեւ Գապուլ կեդրոնական Ասիոյ և Հնդկաստանի առեւտրական մարդոց ուշը դրաւած է իր յարմար դիրքին պատճառաւ, որով ան կեդրոն կ'ելլայ բոլոր առեւտրական կայաններուն և հրապարակներուն։ Իր բազմամարդիս փողոցներուն և շուկաներուն մէջ Արեւելքի բոլոր վաճառականներուն կը հանդիպուի։ Հոս Եւրոպացի վաճառականներուն Թիւը բազմաթիւ է։ Բուն Գապուլ ունի վառօդարան և զինարան։ Ժողովուրդին մեծ մասը արհեստաւոր է, վաճառականները Թրքաստանէն եկած բրդէ կերպասներ, անդուս, տանդէլներ, Թուղթ, առաջնին պէտքեր և Հնդկաստանէն եկած լիրակ, անգլիական կերպաս, և ուրիշ արտադրութիւններ կը ծախեն։ Բուն քաղաքէն անջատ կայ Պալահիսար, որ Պապիր շահին դամբարանը, հազարէ աւելի տունով չուկայ մը կը պարունակէ։ Էմիրն ալ այս գիւղը կը նստի և բնակչաց մեծագոյն մասը զինուոր է։ Գապուլ կը բաղկանայ 5,000 տուներէ, փողոցները բոլորովին նեղ և ճախճխուտ, շատ անգամ մինչեւ մարդոց օրունգները կը ցեխատին։ Ամէն տեսակ աղբ փողոցները կը թափուին. տուներուն չատերը միայարկ են։ Ամէնէն գեղեցիկ և նորակերտ չէնքերը հին Գապուլի մէջ կան։ Հին քաղքին և նորին մէջ Վէլանտալ անուամբ փողոց մը կայ, որ ժամանակ գիւղ մըն է եղեր և զինուորական կեդրոն, ուր այժմ գրեթէ պարսիկ քանի մը ընտանիք զատ ոչ ոք կը բնակի։ Շուկաներուն մէջ Լահոր և Շոր շուկաները անուանի են որ արեւելքէն արեւմուտք կ'երկարին։ Լահոր շուկային ծայրը առագին չէնք մը կառուցուած է որ Լանտոնի Դամբլ փողոցին կը նմանի. ասոր ճիհարեանա կ'ըսեն։ Շուկաներէն զատ դիտելի արժանի տեղ մը չունի Գապուլ։

Գապուլէն 145 քիլմ. հարաւ և ծովու մակերեսէն 7500 ոտք բարձր դիրքի մը վրայ չինուած է Կազնէ, որ բոլորովին բերդերով չրջապատուած է և Աֆղանիստանի ամէնէն ամուր քաղաքն է։ Կամելի կամ Դարնաքի կողմէն արշաւող թշնամիին դէմ Գապուլ քաղաքը կրնայ պաշտպանել։ Այս քաղաքը երկու դարէ աւելի առաջ փոքր իշխանութեան մը կեդրոնն էր և Աֆղանցւոց համար նուիրական։

Աֆղանիստանի չորս բանալիներէն մին ալ Գանտահարն է։ Առանց այս քաղաքը գրաւելու անկարելի է Աֆղանիստանի միրը զարնել և կամ մաղել։ Գապուլէ առաջ այս էր մայրաքաղաք։ Արհեստական արտադրութեանց կողմէ Գանտահար Ասիոյ ամենամեծ քաղաքներէն մին է։ Աֆղանք կը պնդեն թէ Մեծն Ալէքսանդր չինած է այս քաղաքը։ Առաջուց շատ աւելի ճոխ էր մեծ չէնքերով, բայց երկու սոսկալի երկրաշարժներ աւերակ դարձուցին քաղաքը. բայց երկու անգամուն ալ նորէն կառուցեցաւ։ Զարդարդ անգամն է որ միւնոյն տեղը կառուցուած է։ Այժմու Գանտահար Ամէա Շահ բուսած տեղը չինուած է և Էյրէգ ոգատ կը կոչուի. և Էմիրին պաշտօնեաներն ալ այսպէս կը կոչեն, բայց ժողովուրդը քաղքին հին անունը պահած է, Գանտահար։ Դարնաքի և Արկանտաի միջեւերը տասնըմէկ քլմ. լայն տարածութեան մը կառուցուած է ունի չորս մեծ շուկայ, որոնք քաղքին մեծ չորս պողոտաներուն վրայ կառուցուած են, քաղաքը փոքր դեռակներով զանազան կղզիացած մասերու բաժնուած է և իրարու կապուած են քարաչէն կամուրջներով։ Այս բաժնուած մասերուն մէջ զատ զատ ցեղեր կը բնակին։ Քաղաքը գեղեցիկ դիրք չունի, մեծ քաղաք մը ըլլալէ աւելի քանի մը գիւղաքաղաքներ միացածի կը նմանի. փողոցներուն մէջ շատ կառք չրանիր, բնակչաց Թիւը տասնք 80000, ոմանք 50000ի կը հասնին, բայց 80000 հոգի կը հաշուեն միլին հաշուով։

Գապուլի և Գանտահարի մէջտեղ բարեբեր երկրի մը մէջ կառուցուած քաղաք մըն է, շատ հին է իր հիմնարկութեան Թուականը։ Քաղաքը Հարի Ռօտ գետին ձախ եզերքին վրայ կը գտնուի։ Կեդրոնը ունի Զիլար-Պաղ անուամբ բերդ մը։ Ունի հինգ դուռ, որոնցմէ մին պատով հիւսուած է, կան ուրիշ բերդեր ալ որոնք զինուած են բաղմաթիւ լեռնային մեծ ու փոքր թնդանօթներով։

Բնակչաց Թիւը 55,000 կը հաշուուի, փողոցները աղտոտ են և ճահճային, ամէնէն մեծ պողոտային վրայ կամար բարձրացած է։ Շուկաները ի հնուց մնացածներն են, Թաթարիստանի, Չինաստանի, Պարսկաստանի, Հնդկաստանի արտադրութեանց մեծ մասը հոս կը հաւաքուի դրկելու համար այլ և այլ վայրեր։ Անուանի են Հերատի գորգերը, սուրի և զէնքի գործարաններ ունի, գինին ընտիր է, բայց ամէնէն աւելի իր վարդն ու վարդաջուրը՝ որուն համար պարսիկ բանաստեղծներ Հերատը կիւլիզար Ղանուանեն իրենց գրութեանց մէջ։

Հերատի անմիջական չրջակայքը կը գտնուին Կորիան (15,000), Սիզվար (12,000), Գուշաք (10,000, Կիւղան (12,000), Մահուլիզ, Գարաթէփէ, Լաբիխան, են.։

Սէյիստանի գլխաւոր քաղաքն է Լախ, որ ունի 35,000է աւելի բնակիչ, Խագան—Սուր որ չինուած է Շահ-Բօռ գետակին վրայ։

Թաթարական Աֆղանիստան Ամ—Տէրիա գետին հարաւային կողմը գտնուած երկիրն է, որուն բնակիչք հին Գուշուզներն և Պէխիչան ցեղը կը կազմեն. գլխ. քաղաքն է Ֆէյզապատ, Գուշուզ և կամ Ագարաց։ Հոլիմի խանութեան գլխաւոր կեդրոնն է Հոլիմ 10,000 բնակչօք, որուն բուն անունը Պախթերին (Bachterin), որ է հին Պալխ քաղաքը։

Ընդհ. տեղեկութիւն.— Աֆղանիստանի 5,000,000է աւելի բնակչութիւնը ինը դլխաւոր տարրերէ կամ ցեղերէ կը բաղկանայ իրարմէ բոլորովին տարբեր։ Գլխաւոր տարրը բուն Աֆղանան է 3,000,000ի չափ և որ հինգ գլխաւոր ցեղերու կը բաժնուի և 450 մեծ ընտանիքներու։ Այս ցեղերէն ամենանշանաւորը Դարայանեան ցեղն է, որոնք իրենք զ'իրենք պէլթաց կ'անուանեն։ Միւսները ազգան կը կոչուին։ Այս հինգ ցեղերը տարբեր մեծագոյն մասը արեւելքի և արեւմուտքի լեռնոտ մասերուն մէջ կ'անցընեն իրենց կեանքը թափառելով նաեւ անգլիական երկրին սահմանները։

Բուն Աֆղան տարրերն են Տուրանի, Կիւլզայի, Նուրի, Շինվարի, Մահմանա և Աֆրիտ։ Տէվրանները Գանտահարի և Հէլմանդի մէջ ընդարձակ երկիրը տարածուած են և մէկ միլիոնի չափ կը հաշուուին։ Միւս տարրերը այսչափ բազմաթիւ չունին. ժամանակաւ ասանք Ապդալիներ կը կոչուէին, և Աֆղանեան պատմութեան մէջ մեծ համբաւ ունին։ Տէվրանները ամէնէն մօտ ցեղը Կիւլզայիներն են թուով 250 հազար։

Աֆղանիստանի մէջ կայ նաեւ Արաբաքի, Պարսիկ, Հնդիկ, որոնց Թիւը 350—400,000ի կը հասնի։

Աֆղանիստանի մուտքերը.— Աֆղանիստան մտնելու համար ապահովապէս, մեծ գագաթներով չրջապատուած լեռնային անցքերէ և կիրճերէ պէտք է անցնիլ, ուրիշ միջոց չկայ։ Հիւսիսային կողմը կայ Գամեան, հիւս. արեւելեան կողմը Պարոշի, արեւելքի կողմը Խիպէր Գորամ, Կամոլ, հարաւային կողմը Պուլանի կիրճերը նշանաւոր են։ Ասոնց մէջ ամէնէն աւելի նշանաւոր եղողը Խիպէրի անցքն է զոր Անգլիացիք Երկաթէ Դուռ կ'անուանեն, որ Հնդկաստանէն Աֆղանիստան մտնելու ամենամեծ ճամբան է։ Կիրճին մէկ մասը Անգլիացւոց հսկողութեան տակ է, որուն մօտ կայ Բէչավէր քաղաքը։

ԼԵՒՈՆ Տ. ՃԷՐԲԱՀԵԱՆ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՂԵՌՆԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔԻՆ

ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ

Զ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՅԵՄԲԵՐ 26 ՇԱԲԱԹ

(Շարունակութիւն)

ՔՍԵՆՈՖՈՆ ՈՐԴԻ ԽՐԻՍՏՈՓՈՐԻ, Նիկոմիդիացի, 50 տարու, որ Գասբգիւղ, Բազար ճամբէսի, Հաճի Բասիմի տունը կը բնակի և արհեստով մէջնորդ է։ Յայտարարեց թէ Բերայի մէջ կառապան Սբիրօ իր հետ ունենալով Հայ մը, Գասբգիւղ եկաւ և հարցուց թէ ծախու ձի կա՞յ։ Ինք ալ Հասան էֆ.ի ձիերը ցոյց տուաւ, հաւնեցան և կազմաներով միասին տակարկեցին 46 ոսկիի։ Յաջորդ օրը իրենց տիրոջ հետ եկան ձիերը առնելու։ Անասունները փորձուեցան Եէնի Ճամի և Ճէլալ պէյ ճամբուն վրայ։ Գնողները ըսին թէ ձիերը պիտի լծեն նոր բերուելիք կառքի մը։ 46 ֆրանսական ոսկի տուին, և ձիերը առին տարին։ Փորձեցին նաեւ թէ անասունները կը խրտչին շոգեկառքի սուլումէն։ Ամբաստանեալներու լուսանկարները երբ ցոյց տրուեցան վկային, անոնցմէ Մկրտիչը ճանչնալով, բաւ թէ ձիերը գնելու եկողներէն մէկը ան էր։

ՕՐ. ՔԱԹԷՐԻՆԱ, ՈՐԴԻ ՄՐԱԹՈՎԻՉԻ, 20 տարու, աւտարահպատակ, որ Բերա, Եէնի Զարչի, Ճէզայիր փողոց, Թիւ 3 տարարմանը կը բնակի։ Թարգմանէն չգիտնալուն համար իր վկայութիւնը թարգմանեց Պոլսոյ նոտարիկը, գոչեց Պօլորի, հինգ փարայի խելք չիկայ գլուխնին, ա՛չ ըրածնին գիտեն ա՛չ ալ դրածնին։

— Ըսել է դուք Թրէքէթ երթալէ զո՞ւ չէք, գոչեց Լավառէա, մինդեռ ես կը կարծեի որ դուք ալ ինծի պէս երախտապարտ պիտի մնաք այս բարի մարդոց, որոնք ձրիաբար պիտի փոխադրեն զմեզ մինչեւ Ֆրանսական սահմանագլուխը։ Ակէզ դատ ուրախ եմ նաեւ որ 100 ֆրանք ալ բացէն պիտի չանիմ այս առթիւ։

— Հարիւր ֆրանք, գոչեց Պօլորի, անիկա՞ ուակեց պիտի վատակիք։

— Ձեզի հետ գրաւ դրած չէի՞ որ, եթէ քառասուն փարայով աշխարհի չրջանը կատարել յաջողիմ հարիւր ֆրանքի տաք ինձ։

ԼԲ.

ԳԵՐՄԱՆ ՓԻԼԻՊՓԱՅԻԹԻՒՆ

Երկու ժամ անցաւ, Լավառէաի ծիծաղներուն ու Պօլորի հայհոյանքներուն մէջ։

Վաչխառան կատաղութենէն կաս կարմիր կարած՝ չէր կրնար տեղ մը կանգ առնել, չարունակ դէպ ի դուռը վազելով, մեծամեծ ճիգեր կ'ընէր զայն բանալու։ Լավառէա վաչխառուին ուռնայն հիգերը ու անհամբերութեան փոքձերը տեսնելով։

—Հանդարտ կեցէ՛ր սիրելի Պօլորի, կը գոչէր։ հանդարտ. այս ոսոխականները մեզի մինչեւ Թրէքէթ տանելէ ուրիշ բան մը չեն կրնար ընել։ Չէ՞ մը որ արդէն Բարիզ պիտի երթայինք. ճամբուն մեծագոյն մասը առած կ'ելլանք. ի՞նչ կայ մարդոց դէմ այդչափ զայրանալու։

Լ.ավառէաի այս խօսքերը փոխանակ մխիթարելու, աւելի կը գրգռէին վաչխառուն որ իր գռեհկութեամբ չարունակ կը հայհոյէր, գաւառցիի մէջ զարուած դպանի մը պէս։

(Շարունակելի)

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹՈՐԹՈՆԸ 136

ՁՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒԼԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԻ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՑՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Լ Ա

ԱՆԳԻԿԱՅԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պօլորի, որ մինչեւ այն տեղն ուժգին բղդղք մը արտայայտած չէր, երբ դրպանի հազար ոսկինոց պանքտամը տեսաւ,

—Ի՞նչ կ'ընէք. պարոնե՛ր, գոչեց. ձի՛ իրաւունք ուտու ձեզի պարկեշտ մարդու մը գրպանները խուզարկելու, ի՞նչ իրաւունքով կը խլէք իմ հազար ոսկիս. ձեր այս յախուռն ընթացքին համար, մեծապէս պիտի զղջաք ապագային։

Ասարկան Շոլզէ կամաց մը վաչխառուին ականջն ի վեր ծռելով ծաղրածու շեշտով մը,

—Ցարգելի պարոն, ըսաւ, պատիւ ունիմ Ձեր մեծութեան ազդարարել թէ ոսոխականներուն դէմ նախատական լեզու գործածելով. ձեր պատիժը ալ աւելի կը տաղակացնէք. վերջապէս ձեր բարկալուեցաք. աւելորդ է պարապ աղմուկներով երկրորդ պատասխանատուութեան մը ենթարկուիլը. հանդարտ կեցէք։

Մինչ ոսոխականը անմիջապէս ուսրաւելով կառք մը բերած էր. Պօլորին ու Լավառէաը նստեցուցին կառքին մէջ, երկու ոսոխականներն ալ անոնց դիմացը նստեցան։

Կառքը ճամբայ ելաւ ու երկաթուղիին կայարանին առջեւ կանգ առաւ։ Ոսոխականները մասնաւոր խուցի մը մէջ Թիւեցին երկու կալանաւորները ու իրենք վառան ելլալէ եռաք որ անոնց փախչիլը անկարելի է, անմիջապէս ռուսական ոսոխական մը կանչեցին ու խնդրեր պաշտօնապէս անոր հաղորդելով յայտարարեցին թէ յանուն ռուսական կառավարութեան ձերբակալեցին այս երկուքը։

Արդէն այս կարգի փախստականներու հետքերը արտայայտող հեռագիրները ընդհանրապէս ա՛յնպիսի դիմագծեր կը նշանակեն որոնք կրնան վերագրուիլ շատ մը անձանց մրանգամայն. ուստի Ռուս ոսոխիկը Աւստրիական դրամատան փախստական պաշտօնէին համար նշանակուած դիմագծերն ու ուրիշ յայտնիները բաղդատելով Լավառէաի անձին ու դէմքին հետ, հաստատեց թէ ճշմարտապէս փախստականն Իզէնպէյնն էր։ Ղոր բռնած էին. իսկ Պօլորի համար բաւ հարկ չկար տառամալ, քանի որ բացայայտ էր թէ անիկա փախստականին ընկերը ու մեղսակիցն էր։

Ռուսի ռուսական ոսոխիկը. այս-մարդու մը գրպանները խուզարկելու, ի՞նչ իրաւունքով կը խլէք իմ հազար ոսկիս. ձեր այս յախուռն ընթացքին համար, մեծապէս պիտի զղջաք ապագային։

Ասարկան Շոլզէ կամաց մը վաչխառուին ականջն ի վեր ծռելով ծաղրածու շեշտով մը,

—Ցարգելի պարոն, ըսաւ, պատիւ ունիմ Ձեր մեծութեան ազդարարել թէ ոսոխականներուն դէմ նախատական լեզու գործածելով. ձեր պատիժը ալ աւելի կը տաղակացնէք. վերջապէս ձեր բարկալուեցաք. աւելորդ է պարապ աղմուկներով երկրորդ պատասխանատուութեան մը ենթարկուիլը. հանդարտ կեցէք։

Մինչ ոսոխականը անմիջապէս ուսրաւելով կառք մը բերած էր. Պօլորին ու Լավառէաը նստեցուցին կառքին մէջ, երկու ոսոխականներն ալ անոնց դիմացը նստեցան։

Կառքը ճամբայ ելաւ ու երկաթուղիին կայարանին առջեւ կանգ առաւ։ Ոսոխականները մասնաւոր խուցի մը մէջ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻՇՏ ՄԱՐՕՔԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

ԿԱՅՍԵՐ ԽԱՂԱՂԱՍԻՐ ԽՕՍՔԵՐԸ

ԵՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թան իր քաղաքական բաժին մէջ կը յիշատակէ մանաւոր գուշարումի մը պահուն Վիլհէլմ կայսեր արտասանած սա խօսքերը. —

«Սխալ է թէ իմ շուրջս պատերազմական կուսակցութիւն մը կը գտնուի։ Առանձի կուսակցութիւն չկայ։

«Եթէ երբեք գոյութիւն իսկ ունենար, ան է կարեւորութենէ զուրկ էր որովհետեւ ինծի մինակ կ'ինայ որոշում մը տալ։

«Պատերազմը չեմ սիրեր, զայն հակառակ կը նկատեմ իմ պարականութեանս՝ հանդէպ Աստուծոյ և ժողովուրդիս։

«Մ. Տէլքասէի վիրաւորիչ ընթացքէն նեղացայ։ Բայց կատարեալ յարգանք կ'ընծայեմ Մ. Բուլիէի վարուզբութեան և հաստատակամութեան։

«Բան մը չպիտի ընեմ՝ դժուարութիւններ յարուցանելու համար։ Ամէնէն հաւատարար հրահանգները տուած են կոմս Թաթէնպախի։»

Այս առթիւ Բարիզեան թերթը սա խորհրդածութիւնները կ'ընէ. — «Ալժեզիրասի ժողովը ինչպէս նաեւ այս կարգի ուրիշ գուշարումներ ուղղուած արդիւնքը կուտան։ Ամէն ինչ ձեռք առնուած տրամադրութիւններէն կախում պիտի ունենայ, թէ՝ տեղական գործերու մասին ունեցած հեռեւանքներովը և թէ ընդհանուրին վերաբերեալ արդիւնքներովը։ Շեշտելու հարկ չկայ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ հնամամակից զինուորները՝ որոնք ժամակակից զինուորները՝ որոնք ապակուին կ'ապրեին՝ չրջապատած էին իշխանը։ Երեկոյին Գահաժառանգը ճաշ տուաւ Ուահի Թալու քարտերուն։ Իրեն ներկայացուցան Բամբերի Նավապ, Թէնրրի Բաճան և ուրիշներ։ «Լէքսնօսի անունը թանկագին է, ըսաւ, բոլոր Անգլիացիներու։ Մեր պանծալի պատմութեան մէկ մասը կը կազմէ անիկա։ Զանք մոռցած բնաւ այն քաջամարտիկ Հնդիկները՝ որոնք մեր զինուորներուն հետ քով քովի կուուեցան, և որոնց յիշատակին համար Լոտա Նորթպրուք այս յիշատակարանը կանգնած է։ Վստահեմ թէ նոյն զգացումներով ոգեւորուած է այսօր ալ Ռ տի ժողովուրդը։»

ԳՆՉՈՒ ՀՈՒԹԱԿԱՀԱՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, գնչու ցեղախումբերու Բուպէ Լիւք Ամերիկայի մէջ իր տաղանդին համար յաջողեցաւ սիրունիկ և խարեբայ իշխանուհիի մը հետ կարգուիլ։ Մնունդի ուրախութիւններուն առթիւ ամէն կողմէ հրաւէր ստացած էր ջութակը առնել և երգել, բայց այս անգամ չգնաց Բուպէլիք։ Պատճառը հարցնողներուն յայտարարեց թէ իր կինը պիտի չկրնար ընկերանալ իրեն, որովհետեւ Մնունդի օրերուն իր կինը կը յուսար նոր յաւելում մը ընել իր ընտանիքին վրայ։ Ակնկալ առաջ կնոջ կողմէ իր ամուսինին ծննդեան նուէրը եղած էր երկուորեակ մը։ Նոր յաւելման այս յուսով Բուպէլիք Նիւ Եորքի հռչակաւոր մէկ քաղաքին մէջ իր բարեկամներուն ճաշ տուաւ Մնունդեան Շրջագայութիւն իրիկունը, երբ կը յայտնուէր որ իսկոյն հեռագիր մը պիտի գայ Մանառատէն, բայց չեկաւ։ Մնունդեան առաջին օրը Բուպէլիք և իր բարեկամները դարձեալ ուրախութիւն ըրին նոյն սրճարանին մէջ, բայց նորէն հեռագիր չեկաւ, իր կնոջ Մնունդեան նուէրը աւեստ։ Բուպէլիք տխրեցաւ, և ամերիկացի մեծ ջութակավաճառ մը 2500 անգլ. ոսկի արժողութեամբ ջութակ մը տուաւ Բուպէլիքի, զոր զարկաւ մինչեւ լոյս։

ուրկէ Գերմանիա ղրկուեցաւ։ Ծընէվէն կը ծանուցանեն թէ չատ մը գերման զօրքեր, որոնք այդ քաղաքը կը բնակէին, հրաման ստացան զօրահանութեան և միանալու անվրէպ իրենց բանակներուն։ Նմանօրինակ հրաման մը նոյնպէս ստացան գերման բանակին մէջ գտնուող գերման զինուորները, որոնք կը գտնուէին Գերմանական Զուիցերիոյ մէջ։»

Անգլիացի նշանաւոր երեսփոխան Սըր Զարլզ Տիլք, Ֆիկարոյի մէկ խմբագրին հետ տեսակցած պահուն, յայտարարեց որ՝ եթէ Վիլհէլմ կայսր և Պուլով իշխան չեն դադրիր ձայն բարձրացնելէ յարմար վայրերանին, իրենց բաղձանքը ձեռք ձգելու մասը, գիտեն թէ Գերմանիոյ չափը կախում ունի խաղաղութեան պահպանումէն։ Պատերազմ չպիտի ըլլայ։ Եթէ ըլլայ, վասնզը աւելի մեծ պիտի ըլլայ Գերմանիոյ համար, որովհետեւ ֆրանսական բանակին ուժը առնուազն հաւասար է գերման բանակին ուժին։ Սըր Զարլզ Տիլք կը խօսի որ անգլեւ-ֆրանսական եղբայրական համաձայնութիւնը ուրիշ հաւասարք մը է ապահովութեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ Կվալիօրէ Լէքնօսը ժամանեց, Հնդկաստանի անգլ. տիրապետութեան ամէնէն պատմական քաղաքը, որ սխալը յիշատակ ներով լեցուն է Հնդկական մեծ Ապատամբութեան առթիւ։ Ընդունելութիւնը փառաւոր եղաւ, քաղաքապետը իր ուղերձին մէջ յայտարարեց թէ Ուահի իշխանները երբեմն իրենց ամէնէն մեծ սիրոյը կը համարէին «Անգլիոյ թագաւորներուն կրաստերագոյն զաւակները» կոչելիք։ Իշխանը բժշկական վարժարանի հիմնաքարը դնելու՝ որ պիտի շինուի բնիկ իշխաններուն առատաձեռն նուիրատուութեամբ ի յիշատակ գահաժառանգին այցելութեան։ Ցետոյ աչքէ անցուց նշանաւոր քաղաքին բոլոր մասերը, որոնք սակաւին կը յիշեցնեն մեծ պաշարումը, որուն ժամանակակից զինուորները՝ որոնք սակաւին կ'ապրին՝ չրջապատած էին իշխանը։ Երեկոյին Գահաժառանգը ճաշ տուաւ Ուահի Թալու քարտերուն։ Իրեն ներկայացուցան Բամբերի Նավապ, Թէնրրի Բաճան և ուրիշներ։ «Լէքնօսի անունը թանկագին է, ըսաւ, բոլոր Անգլիացիներուս։ Մեր պանծալի պատմութեան մէկ մասը կը կազմէ անիկա։ Զանք մոռցած բնաւ այն քաջամարտիկ Հնդիկները՝ որոնք մեր զինուորներուն հետ քով քովի կուուեցան, և որոնց յիշատակին համար Լոտա Նորթպրուք այս յիշատակարանը կանգնած է։ Վստահեմ թէ նոյն զգացումներով ոգեւորուած է այսօր ալ Ռ տի ժողովուրդը։»

ԳՆՉՈՒ ՀՈՒԹԱԿԱՀԱՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, գնչու ցեղախումբերու Բուպէ Լիւք Ամերիկայի մէջ իր տաղանդին համար յաջողեցաւ սիրունիկ և խարեբայ իշխանուհիի մը հետ կարգուիլ։ Մնունդի ուրախութիւններուն առթիւ ամէն կողմէ հրաւէր ստացած էր ջութակը առնել և երգել, բայց այս անգամ չգնաց Բուպէլիք։ Պատճառը հարցնողներուն յայտարարեց թէ իր կինը պիտի չկրնար ընկերանալ իրեն, որովհետեւ Մնունդի օրերուն իր կինը կը յուսար նոր յաւելում մը ընել իր ընտանիքին վրայ։ Ակնկալ առաջ կնոջ կողմէ իր ամուսինին ծննդեան նուէրը եղած էր երկուորեակ մը։ Նոր յաւելման այս յուսով Բուպէլիք Նիւ Եորքի հռչակաւոր մէկ քաղաքին մէջ իր բարեկամներուն ճաշ տուաւ Մնունդեան Շրջագայութիւն իրիկունը, երբ կը յայտնուէր որ իսկոյն հեռագիր մը պիտի գայ Մանառատէն, բայց չեկաւ։ Մնունդեան առաջին օրը Բուպէլիք և իր բարեկամները դարձեալ ուրախութիւն ըրին նոյն սրճարանին մէջ, բայց նորէն հեռագիր չեկաւ, իր կնոջ Մնունդեան նուէրը աւեստ։ Բուպէլիք տխրեցաւ, և ամերիկացի մեծ ջութակավաճառ մը 2500 անգլ. ոսկի արժողութեամբ ջութակ մը տուաւ Բուպէլիքի, զոր զարկաւ մինչեւ լոյս։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 Դեկ. 19 Երկուշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Գերման Առաջին օրամ	40½-41	ֆր.
» Երկրորդ »	39-40	»
Մախլուբ »	35-36	»
Զավտարլը »	33-33½	»
Ռէրթ առաջին, օրամ	41-41½	ֆր
» Մէջին տեսակ	39-40	»

Այսօր ժամանակ 14 [illegible]

ԱՀԱՐ

Եղեղեան քարմա Ա. պարկը 77

» » Բ. » 72-73 »

ԹԷՄ

Օրամ 19 ֆրանք։

ՓԱՐ

Բէօսատէնէ 14-14¼ դրչ. գրիւ

Մերքին և Բուամէլի 13-13¼ դրչ. գրիւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ. — Գահիրէի մեր թղթակից Տ. Ամսահեան է. կը գրէ. — Գաւառ. և Քաղաք. Ժողովոյ անդամներու խնդրանքին վրայ Վեհ. Պողոս փաշա Նուպար հաճած է նոր չինուելիք վարժարանին համար պակաս գրամը հոգալ առեւտրական վարժարանին համար յատկացուած 40,000 ոսկիէն։ Ամսոյս 6/19 Դ. օր Գահիրէի Գաւառ. Ժողովոյ նիստը տեղի ունեցաւ Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ Առենապետութեամբ Պողոս փաշա Նուպարի։ Ժողովը զբաղեցաւ նոր կառուցուելիք վարժարանի խնդրով։ Նախ կարդացուեցաւ Ն. Վեհմութեան կողմէ Գաւառ. Ժողովին ուղղուած գրութիւն մը, որուն մէջ Ն. Վեհմութիւն կը հաստատէր իր խոստումը՝ իր ծախսով շինելու համար նոր վարժարանը, որ նաեւ պիտի պարունակէ Առաջնորդարանին մասը։ Ն. Վեհմութիւնը վարժարանը շինելէ յետոյ Առեւտրական Վարժարանի համար նախապէս որոշած 40,000 ոսկիէն մնացած գումարով յանուն ազգին պիտի դնէ վարձ կալուածներ որոնց հասոյթը Նուպարեան գերդաստանին ներկայացուցիչներուն հսկողութեան տակ պիտի գործածուի Հայ ուսանողներու բարձրագոյն ուսմանց և մասնագիտութեանց հաւասելու ծախքերուն։ Կը լսենք թէ այս գրութեան ընթերցումէն յետոյ Ժողովը յանկարծ շնորհակալութեան քուէ տուաւ Ն. Վեհմութեան։ Ժողովոյ Աշենադպիրը ուղերձ մը կարդաց ժողովական պաշտօնակիցներու կողմէ։ Այս առթիւ Շազոյեան քն. առաջարկեց որ Նուպարեան գերդաստանին ընկերներուն յիշատակին օր մը և ամէն տարի հոգեւոր պաշտօն կատարուի, և այս բարին ամէնէն յարմար օրը դատեց Գալատեան վարժարանին հիմնարկէքի օրը։ Ժողովը ընդունեց այս առաջարկը։ Աւելորդ չեմ համարիր այս առթիւ գրելու թէ նորընծայ Առաջնորդը նախագահելէ ուրիշ բան չգիտէ, որովհետեւ օն է եկեղեցական կամ կրթական խնդրի մը մէջ իր առունը չէ լսուած թէ այսինչ կերպով կարծիք յայտնած է։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ Առաջնորդական Փոխանորդ Տ. Վարդան Վ. Գասպարեան Գարսաք երթալով տեղւոյն վարժարանը փակուած գտեր է ի չգոյէ դրամի և սակայն յաջողեր է գումար մը հաւաքել և վարժարանը բանալ։ Գրիգոր Տ. Սարգիսեան քահանան ծերութեան և տկարութեան պատճառաւ լքուած է և գիւղացիք գով մը դիմած են Պրուսայի Առաջնորդին, որպէս զի իրենց եկեղեցւոյն վրայ ձեռնադրուած և այժմ Էջմիածին գտնուող Տ. Կումսի քահանան գիւղ վերադառնայ տեղւոյն եկեղեցիին մէջ պաշտօնավարելու համար Հակառակ պարագային, յաւելչկայ Ս. Մենդեան առթիւ 200 ռուբլի բազկացեալ ժողովուրդը զուրկ պիտի մնայ հոգեւորական պէտքերու մատակարարութենէն։ Տ. Կումսի այն քահանան է որ ինչպէս կը յիշուի, երկու տարի է վեր Էջմիածին կը գտնուի և կրօն. ժողովոյ հրամանին չի համաձայնիր իր գիւղը դառնալու համար։ Միւս կողմէ Էջմիածնի եկեղեցիին վերայ ձեռնադրուած Տ. Մրքայել քհ. Պիւլպիւլեան յիշեալ Տ. Կումսիին պատճառաւ նիզակեան աննախանձելի կացութեան մը մատնուած է, վասն զի յիշեալ շնորհնակը ամէն տեսակ դժուարութիւններ կը յարուցանէ Տ. Մրքայելի պաշտօնավարութիւնը դժուարացնելու համար։ Կը խնդրուի Գասպարեան՝ որ խիստ ուշադրութիւն մը ընէ այս հետ քահանային դէմ։

ՇՈՒՄԼԱՅԵՆ ազգային մը գտնուած էր Պատրիարքարանի թէ տեղւոյն ներկայ Թաղ. Խորհուրդը Ս. Եկեղեցւոյ ի Բէօսթէնէ գտնուած մէկ կարեւոր կալուածը ռուսական դրամատան մը քով գրաւի դրած և 8000 ֆր.ի փոխառութիւն մը ըրած է։ Պատրիարքարանը այս գանգատագրին հետեւանքով բացատրութիւն պահանջած էր Թաղ. Խորհուրդէն, որ ընդարձակ տեղեկագրով մը խնդրոյն վրայ մանրամասն բացատրութիւն տուած և այդ կալուածին շուրջ նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ օրով տեղի ունեցած դարձուածները յայտնելով ներկայ Թաղ. Խորհրդին ո՛ և է մասնակցութիւն չունենալը բացատրած է։ Պատրիարքարանը գոհ մնացեր է այս բացատրութիւններէն։ Զանք գիտեր թէ կալուածն ի՛նչ եղած է։

ԱՇՆԹԱՊԷՆ կը գրեն մեզ. — Առայդ ազնիւրէ իմացանք թէ Վարդանեան վարժարանի կողմէն դիմումներ եղած են Պատրիարքարան, կրթական և եկեղեցական խնդիրներու համար, և ի մէջ այլոց նպաստ ալ խնդրած են։ Սակայն Ս. Պատրիարք Հայրը, լրկանական ոճով պատասխաներ և մերժում է իրենց բոլոր խնդիրները, նկատելով թէ ասոնք կրթական և եկեղեցական յեղափոխական դաղափարներէ ծնունդ ա-

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻՇՏ ՄԱՐՕՔԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

ԿԱՅՍԵՐ ԽԱՂԱՂԱՍԻՐ ԽՕՍՔԵՐԸ

ԵՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թան իր քաղաքական բաժին մէջ կը յիշատակէ մանաւոր գուշարումի մը պահուն Վիլհէլմ կայսեր արտասանած սա խօսքերը. —

«Սխալ է թէ իմ շուրջս պատերազմական կուսակցութիւն մը կը գտնուի։ Առանձի կուսակցութիւն չկայ։

«Եթէ երբեք գոյութիւն իսկ ունենար, ան է կարեւորութենէ զուրկ էր որովհետեւ ինծի մինակ կ'ինայ որոշում մը տալ։

«Պատերազմը չեմ սիրեր, զայն հակառակ կը նկատեմ իմ պարականութեանս՝ հանդէպ Աստուծոյ և ժողովուրդիս։

«Մ. Տէլքասէի վիրաւորիչ ընթացքէն նեղացայ։ Բայց կատարեալ յարգանք կ'ընծայեմ Մ. Բուլիէի վարուզբութեան և հաստատակամութեան։

«Բան մը չպիտի ընեմ՝ դժուարութիւններ յարուցանելու համար։ Ամէնէն հաւատարար հրահանգները տուած են կոմս Թաթէնպախի։»

Այս առթիւ Բարիզեան թերթը սա խորհրդածութիւնները կ'ընէ. — «Ալժեզիրասի ժողովը ինչպէս նաեւ այս կարգի ուրիշ գուշարումներ ուղղուած արդիւնքը կուտան։ Ամէն ինչ ձեռք առնուած տրամադրութիւններէն կախում պիտի ունենայ, թէ՝ տեղական գործերու մասին ունեցած հեռեւանքներովը և թէ ընդհանուրին վերաբերեալ արդիւնքներովը։ Շեշտելու հարկ չկայ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ հնամամակից զինուորները՝ որոնք ապակուին կ'ապրին՝ չրջապատած էին իշխանը։ Երեկոյին Գահաժառանգը ճաշ տուաւ Ուահի Թալու քարտերուն։ Իրեն ներկայացուցան Բամբերի Նավապ, Թէնրրի Բաճան և ուրիշներ։ «Լէքնօսի անունը թանկագին է, ըսաւ, բոլոր Անգլիացիներուս։ Մեր պանծալի պատմութեան մէկ մասը կը կազմէ անիկա։ Զանք մոռցած բնաւ այն քաջամարտիկ Հնդիկները՝ որոնք մեր զինուորներուն հետ քով քովի կուուեցան, և որոնց յիշատակին համար Լոտա Նորթպրուք այս յիշատակարանը կանգնած է։ Վստահեմ թէ նոյն զգացումներով ոգեւորուած է այսօր ալ Ռ տի ժողովուրդը։»

ԳՆՉՈՒ ՀՈՒԹԱԿԱՀԱՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, գնչու ցեղախումբերու Բուպէ Լիւք Ամերիկայի մէջ իր տաղանդին համար յաջողեցաւ սիրունիկ և խարեբայ իշխանուհիի մը հետ կարգուիլ։ Մնունդի ուրախութիւններուն առթիւ ամէն կողմէ հրաւէր ստացած էր ջութակը առնել և երգել, բայց այս անգամ չգնաց Բուպէլիք։ Պատճառը հարցնողներուն յայտարարեց թէ իր կինը պիտի չկրնար ընկերանալ իրեն, որովհետեւ Մնունդի օրերուն իր կինը կը յուսար նոր յաւելում մը ընել իր ընտանիքին վրայ։ Ակնկալ առաջ կնոջ կողմէ իր ամուսինին ծննդեան նուէրը եղած էր երկուորեակ մը։ Նոր յաւելման այս յուսով Բուպէլիք Նիւ Եորքի հռչակաւոր մէկ քաղաքին մէջ իր բարեկամներուն ճաշ տուաւ Մնունդեան Շրջագայութիւն իրիկունը, երբ կը յայտնուէր որ իսկոյն հեռագիր մը պիտի գայ Մանառատէն, բայց չեկաւ։ Մնունդեան առաջին օրը Բուպէլիք և իր բարեկամները դարձեալ ուրախութիւն ըրին նոյն սրճարանին մէջ, բայց նորէն հեռագիր չեկաւ, իր կնոջ Մնունդեան նուէրը աւեստ։ Բուպէլիք տխրեցաւ, և ամերիկացի մեծ ջութակավաճառ մը 2500 անգլ. ոսկի արժողութեամբ ջութակ մը տուաւ Բուպէլիքի, զոր զարկաւ մինչեւ լոյս։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

29 Դեկտեմբեր 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99	05
Օտտ. Միացեալ	(B. Ott. Unif.)	90	92
Երկաթուղի	(Lois Turcs)	135	50
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	599	—
Բէյժի	(Tab. Turcs)	379	—
Թրանսվոալ	(Transvaal)	54	—
Սպանիական		92	30
Ռուսական 3%		67	87

ԿԱՐԵՒՈՐ. — Կարդալ չորրորդ երես

Առաջնորդ Վեհափառ Թաղեեանի
ազգագրական չորրորդ էջը

ռած օշնչաբանութիւններ են, որ իրենց անձնական «նոր առաջ տանելու համար զանազան դարձուածներով կը զբաղեցնեն Պատրիարքարանը, առանց չլքի առլու ունենալու կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին իրաւասութիւնները, որ իր թեմական գործոց բաւականին համար ամէն տեսակ զոհողութիւններ չզլանար։ Իսկ թէ այս կարգով պատահանէն զգաստանային, և իրենց շապիկէն դուրս չելլէին ուրիշ առթիւ՝ կը ցուցնէ որ ծերունազարդ քահանայ մը ալ սարդարած էր այդ եկեղեցական գրութիւնը, առանց իր փափուկ դիրքը ի նկատ ունենալու։

*** Անցեալները Մանգու�օրագրին մէջ Այնթապէն լրագրի մը կարդացինք օրուն մէջ կը մասնանշուէր քահանայ մը որ մասնաւոր ընտրեալ Տիկնանց և օրիորդաց կը դասախօսէ եղեր եկեղեցւոյ շրջանակէն դուրս առանց Առաջնորդարանի արտօնութեան և կրօն. Ժողովի որոշման։ Կը ցուցնէր որ մեր Տէր Պապան դեռ կը շարունակէ իր այս քննադատելի արարքը, և քաջալերէ կը հանդիսանայ ուրիշ քահանայից ալ, անուշադրելով իր պատկ. ներկայութենէն ուրիշ ուխտերը ըստ Աւետարանի թէ՝ «Բազումք են կոչեցեալք և սակաւք են ընտրեալք։ Ուրիշ քահանայ մը ալ հրաւէր կարդացած է Տիկնանց և Օրիորդներու։ Կը փաթնք հարցնել մեր շէկ տէր պապային.— Արդեօք Տիկնները և Օրիորդները տեսակցելով Տընտեսական Խորհրդոյ ծանրաբեռնալ պարքերը պիտի գոցեր, թէ Առաջնորդարանի պիտանի պիտի բարեսքեր։ Հայկանուշեան վարժարանի Խնամակալութիւնը՞ պիտի կարգեր, թէ կիրակնօրեայ լաբարանի մասին պիտի խօսէր։ Եթէ առանք են եղած մեր Արժ. հոր. Ագն.«ուհաց» հետ տեսակցութիւնը, իրեն ալ ծանկեայ փիլսն մը՝ ի վարձատրութիւն իր բարեսք ծառայութեան։ Իսկ եթէ միմեանց նպատակ ունէր գաղտնի սեռին ներկայութիւնը վայելել, ասոր դասատուն ալ կը յանձնանք... «Մխիթար օրագրին»։

ԲԵՄԱԿԱՆ վարեմի աշխատասէր Միքայէլ էֆ. Զաքրատեան, ցաւ ի սիրտ կը լսենք թէ դրամական չատ անձուկ վիճակի մը մատնուած է իր բազմադիմ ընտանիքին հետ։ Այս կացութեան դարման մը ըլլալու համար Մ. Պարիրաք Հայրը Կոնդակ մը շնորհած է՝ բարեսէր ասմարան նպաստը տասալու համար։ Կսդ.ակը կոչում կ'ընէ բարեսէր հասարակութեան, այս ձեռն ազանակին դրամական օժանդակութիւն մը չզլանալ։

ԼԱՏԻՆԵՑՈ Մասնաղրն օրը, Հալէպ-Այնթապի առաջնորդը իր տեսակցելով Տ. Ղազանդ, Ցարութիւն և Արսէն քահանաները՝ այցելեր է Հալէպի Առաջնոց Պարիրաքին և բոլոր Կաթողիկ ազգակցասէրներուն։ Ասորոց Ս. Պարիրաքը մասնաւոր հարցումներ ըներ է Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին մասին և յանձարարեր է Առաջնորդին իր ողջոյնները դրել Ն. Ս. Օտեանին։

ՀԱՅՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Երէկ, Գաբրիէլեան Ս. Թագաւոր եկեղեցին մէջ, վայելուչ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ վանական Միաբ էֆ. Խաչատուրեանի պսակադրութիւնը՝ Սր. Սաթենիկ Գէորգեանի հետ, կնքահայրութեամբ Սենիկ էֆ. Տաքէեանի։

Եկեղեցին չքեղապէս լուսազարդուած էր այս առթիւ և խռնուած՝ Խաչատուրեան և Գէորգեան ընտանիքներու բազմաթիւ ազգականներով և բարեկամներով։

Պսակի արարողութեան նախագահեց Թաղին քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան, շրջապատուած Գաբրիէլեի Տ. Տ. Կարապետ, Վարդան, Խորով քահանաներէն, ինչպէս նաեւ Մայր-Եկեղեցւոյ Տ. Կարապետ Սարգիսեան և Սամաթիայ Տ. Կարապետ Յակոբեան քահանաներէն։

Զեռնադրութիւնը կատարեց Տ. Կարապետ քհ. Յակոբեան, իսկ խրատականը խօսեցաւ Տ. Վարդան քհ. Գաբրիէլի։

Եկեղեցական արարողութիւններէ, վերջ, օրենք ներդաշնակորէն տեղի կունենային առաջնորդութեամբ Մայր-Եկեղեցւոյ քաղցրաձայն Տ. Կարապետ Հոր, Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան գեղեցիկ և ամփոփ քարոզով մը ամուսնական կեանքը բացատրեց, ծանրանալով աւելի Աւետարանի ըմբռնած սիրոյն վրայ, որ հիմն է երջանկութեան։

Յետոյ «Պահպանիչ»ով մը նախագահ Հայր Սուրբը օրհնեց նորապսակ ամուսինը։ Հրաւիրեալները՝ որոնց մէջ կ'երեւային փեսին կողմէ այրի Տիկին Հռիփսիմէ Խաչատուրեան, Տէր և Տիկին Մրգիկեան, Տէր և Տիկին Մրքայէլեան, այրի Տիկին Գալֆասեան, Տէր և Տիկին Օսնիկ Տաքէեան և Որդիք, Օրք. Սաղապարեան, Մ. Վիրաբի Սօղիլ, Սարգիս էֆ. Թերիան, Մ. Էլիա Փոչէն, Անանուն և Կարապետ էֆ.ք Սեզրոսեան, Տիար Գալֆասեան, Տիար Գրիգոր Ֆէրհատեան, հարսին կողմէ՝ այրի Տիկին Գէորգեան, Արշակ և Պողոս էֆ. Էնքաբէրեան, Լեւոն էֆ. Դուրեան, Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Գառնիկ էֆ. Կէօղլէրեան, և Վ. էֆ. Կարապետեան, բազմաթիւ կառքերով ուղղուեցան Խաչատուրեանց բնակարանը, ուր նորապսակ ամոլը ընդունեց շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներ ու քարտեր, և ճոխ պատուասիրութիւններ եղան հրաւիրելոց։ Հարսը ընդունեց նաեւ չատ մը արժէքաւոր զոհարեղէններ։

Մանգումէ այս առթիւ իր շնորհաւորութիւններն ու խնդակցութիւնները կը յայտնէ Տէր և Տիկին Մրաք էֆ. Խաչատուրեանի։

Տէր եւ Տիկին Կարապետ Զաքէեան եւ Զաւակաւոր, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Զարմեեան եւ Զաւակաւոր, Այրի Տիկին Էմիլի Մազլումեան, Կարապետ Էֆ. Թագուորեան, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Թագուորեան եւ Զաւակաւոր, Տէր եւ Տիկին Մարտիկ Եազմանեան, Տէր եւ Տիկին Երիգոր Տրտատուրեան եւ Զաւակաւոր, ինչպէս նպեր համայն պարագայի ցաւով սրտի կը ծանուցանեն դառնադէպ մահը՝ ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ՎԱՍԻԼԻՒՀԻ ԹԱԳՈՒՈՐԵԱՆԻ իրենց մօր, քրոջ, մեծ-մօր, ազգականին, որ հանգաւ ի Տէր յեռ կարճատեւ հիւանդութեան, երկուշաբթի առաւօտ։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի Զորեքշաբթի օր, 21 Դեկտ. 1905 ժամը 6ին (Լ. Թ.) Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցեալին մարմինը եւ ասսի պիտի փոխադրուի տեղւոյն Ազգ. Դերեզմանատունը, ընտանեայ յատուկ դամբարանին մէջ,

Իսպահան, 19 Դեկտեմբեր 1905

Մահադէպ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իրր այն նկատել։

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մէջլիսը Մէարիֆ ազարղընա՝ Մէրքէի Միւքէրրէմէ գարի սապգը ֆազ. ճէմլէսանին էֆ. հազրէթլէրի Թալին պաւրուլմաւ ամբ։

ՆԸՇԱՆ

Բուսմէլի վիլայէթը Շանանէսի միւֆէթթիշի տէվ. Հիւսէին Հիլմի բէյ հազրէթլէրինին խրտէմթը մէմուրանի սատրգչուարանէ վէ բէվիյէթմէնասնէնէ մէպնի Մուրասա Իմթիյազ նշանը ֆիրուզէֆշանը ինսան պաւրուլմաւ ամբ։

ՆԵՐՔԻՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ.— Երէկ, Եւրոպական նոր տարւոյ առթիւ, Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց այն Վեհապետներուն որոնք կաղանդը կը տօնեն Նոր Տարին համաձայն։ Բարձր. Մեծ-Պարքրոսը և Արտաքին գործոց նախարարը իրենց այցաքարտերը ղրկեցին եւրոպական դեսպանատունները։

*** Նոր Տոմարի հետեւանքներուն մէջ երէկ հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ Նոր Տարին։ Ֆրանսական դեսպանատան մէջ աւանդական սովորութեան համաձայն, փայլուն ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։ Դաղութին անդամները և երեւելիները փութացած էին ներկայ գտնուիլ։ Ժամը 6ին ներս մտաւ գործակատար Մ. Պօր, շրջապատուած դեսպանատան պաշտօնեաներէն։ Դեսպանը առաջին երեսփոխանը Մ. Շերմը առաջ գալով բանախօսութիւն մը արտասանեց ուր երախտագիտութեամբ ի վեր հանելով Թուրքիոյ ակ ֆրանսացիներուն վայելած դիրքերութիւններն ու լայն հիւրասիրութիւնը Օսմ. կառավարութեան կողմէ, պարզեց դաղութին զգացումները նաև հանդէպ մայր-երկրին։ Երեսփոխանը խնդրեց գործակատարէն իրենց ջերմ շնորհաւորութիւնները հաղորդել նախագահ Լուբէի և իրենց սիրելի դեսպանին Մ. Բոնամանի ու Տիկին Բոնամանի։ Մ. Պօր պատասխանեց յարմար բառերով։ Յետոյ ներկաները հրաւիրուեցան ճոխ չքասեղանի մը, ուր բաժակաճառեր արտասանուեցան Վեհ. Սուլթանին և Նախագահ Լուբէի համար։ Գերման դեսպանատան մէջ երէկ պաշտօնական ընդունելութիւն կատարուեցաւ Նոր Տարւոյ առթիւ, այլ գաղութին երեւելիները դացին իրենց անունը արձանագրեցին դեսպանատան մէջ մասնաւորաբար զետեղուած տարին մէջ։ Առաջի օր դեսպան Պ. Մարշալ և Տիկին Մարշալ ներկայ գտնուեցան տարեվերջի կրօնական արարողութեան և գիշերը հացկերոյթ մը տուին օրուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան և հիւպատոսարանին պաշտօնեաները։ Անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրայեն և ամերիկեան դեսպան Մր. Լէյշման ընդունելութիւն կատարեցին երէկ, այլ գաղութին երեւելիները դեսպանատուն երթալով առաջարկեցին շնորհաւորութեանց տոմարները։ Աւստրո-Հունգարիոյ դեսպան Պ. Թալիէ, շրջապատուած դեսպանատան պաշտօնատարներէն և պահակներէն սպաներէն, ամէնքն ալ մեծ համազգեստով, և գաղութին երեւելիներէն, երէկ առաւ ներկայ գտնուեցաւ Սանթա-Մարիա եկեղեցիին մէջ կատարուած արարողութեան։

Դեսպանը յետոյ ընդունելութիւն մը կատարեց, երբ աւստրիական բարեսիրական ընկերութեան նախագահ Մ. Տօքթոր, ամէն տարուան պէս, բանախօսութիւն մը արտասանելով, խնդրեց գաղութին շնորհաւորութիւնը մատուցանել Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը։ Դեսպանը, պատշաճ բառերով պատասխանեց, և հեռագիր մը ուղղեց Վիեննայի արքունիքը։ Պարտաւուած չքասեղանին վրայ դեսպանը բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին և Ֆրանց-Եոզէֆ կայսրի համար։ Իտալական դեսպան մարքիզ Իմբրիալի, պերմիական դեսպան կոմս Տիւազէլ և սպանական դեսպան Քամբօզոկրատս մարքիզն ալ պաշտօնական ընդունելութիւն կատարեցին, այլ մտերմական չրջանակի մէջ ընդունեցին դեսպանատան պաշտօնեաներուն և գաղութին երեւելիներուն շնորհաւորութիւնները։ Հոլանդական դեսպան կոմս աը Պիլանա ընդունեց գաղութին շնորհաւորութիւնները։ Իսկ շուէտական դեսպանատան մէջ ալ ընդունելութիւն չկատարուեցաւ, դեսպան կոմս Բամբիլի բացակայութեան պատճառաւ։

*** Երէկ առաւ, կաթոլիկ-Բաղթացիներու Պարիրաքութեան Պալսոյ Փոխանորդ Տ. Կարիպ, Նոր Տարւոյ առթիւ շնորհաւորական ընդունելութիւն մը կատարեց։ Հասարակութեան պէտ Ապտիւլ-Ռէզիմ փաշա, ի վեր հանելով Բաղթացիներու հաւատարմութիւնը հանդէպ Օսմ. Գահուն, յիշատակեց Վեհ. Կայսեր առատաձեռնած շնորհները։ Ապտիւլ-Ռէզիմ փաշա ծանօյց թէ քիչ ատենէն քաղթական հաւատակութիւնն ալ, ուրիշ հաւատակութեանց պէս, յատուկ եկեղեցի մը պիտի ունենայ, որուն գեղեցիկ տարի շնորհէ Կայս. Կառավարութիւնը։

ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ. — Պաթումէն, առնչի օր Դավաք ժամանելին 1000ի չափ Իսլամ գաղթականներ՝ օսմ. երկիրներուն մէջ բնակութիւն հաստատելու համար։ Քալամբօ չոգենաւով պաշտօնեաներ Դավաք ղրկուեցան և անոնց հանգստութեանը մասին պէտք եղած միջոցները ձեռք առին։

ԵԼՄԱԿԱՆ նախարար Նազիֆ փաշա հիւանդ ըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ կիրակի օրուան Նախարարաց Խորհուրդին։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ընկերութիւնը որոշեց երկրորդ գիծ մը շինել Հայտար-Բաշայի և Բէնթիքի միջև։ Այս առթիւ արտօնութիւն խնդրեց Զոնկաս պաշտօնարանէն։

ԷՏԻՐՆԷԻ հրկիզեալներուն համար Բաղաքապետութեան մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը ցարդ հանգանակեց 55,455 դրուշ։ Յանձնաժողովը դրամատունը նուիրեց 200 դրուշ, սեղանաւոր Տիգրան էֆ. 100, իշխ. Մէճի Օնիկ էֆ. 100, թէյավաճառ Կարապետ էֆ. 50, աղիսաւաճառ Հաճի Պաղտասար և որդիք 50, վառարանավաճառ Երուանդ էֆ. 20 ղրշ.։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ՄԷՋ ԹՐԱՄՈՒԷՑ.— Արտաքին խնդրուեցաւ Պրուսայի մէջ ելեկտրաշարժ կամ ձիաքարշ թրամուէյ հաստատելու։ Խնդիրը քննուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութենէն և տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ՍԱԿԱԳԻՆԻ ՁԻՂՁ. — Սելանիկ-Մանաստիր և Եսքի-Սրեսաղէմ երկաթուղիի ընկերութիւնը փոխադրութեանց սակերը զեղչեց։ Զեղչեալ սակացոյցները վաւերացուց կայս. կառավարութիւնը։

ՊԷՇԻՔԹԱՇ-ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇԱ ԳԻՆԸ. — Շերքէթի 47 թիւ չոգենաւով, անցած օր, փոքր կատարուեցաւ և հասկացուեցաւ թէ Պէշիքթաշէն Հայտար Բաշա 20 վայրկեանէն պիտի կատարուի ուղեւորութիւնը։ Առաջին կարգի տասակին գինը 100 փարա և երկրորդինն ալ 2 դրուշ պիտի ըլլայ։

ԶԻՒՆԸ ԵՒ ՄՐՐԻԿԸ. — Այս տարի, Սուրբ Յակոբ դարձեալ ինքզինքը ցոյց տուաւ։ Անցեալ չաթաթ, հինգշաբթի և ուրբաթ օրերը օդերը խիտ պայծառ էին, այնպէս որ չատեր նեսեցին իրենց ձմեռնային վերարկուները։ Սակայն չաթաթ օր ուրուեցաւ և սկսաւ անձրեւել։ Կիրակի օր մինչեւ իրիկուն չարունակեց անձրեւը և գիշերը հարաւային սաստիկ հով մը սկսաւ փչել։ Բամին, գերագոյն սառակութեան մը հասաւ գիշերուան ժամը 9ին վերջ, երբ հովը, այլ եւս օրոշ ուղղութիւն մը չունէր, այլ դարձդարձիկ յարափոփոխ հանգամանք մը, որ անսովորակ էր գրեթէ։ Բաւական փնասներ կան, տուներու կղմինարներ փոսոց թափեցան, և բազմաթիւ ապակիներ կոտրեցան։ Բարեբաղդաբար այս անօրինակ մրրիկը մեղմացաւ առտուան դէմ, և հիւսիսային դառնալով սկսաւ ծիւնել։ Առտուն, փողոցներն ու տանիքները ճերմկցած էին ամբողջ։ Ձիւնը, ուժգին հովի մը հետ, չարունակեցաւ երէկ մինչեւ իրիկուն և կը շարունակուի։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ.— Մաղբիդիւղէն ցաւալի անձնասպանութեան մը լուրը կը հասնի, որուն զոհն է գիւղին ծանօթ հայ մէկ ընտանիքին երիտասարդ աղջիկը։ Կիրակի առաւ, տնեցիները տեսնելով որ օրիորդը իր սովորական ժամուն չէ ելած, դուռը կը զարնեն, կը կանչեն զայն, սակայն տեսնելով որ ձայն չելլեր սենեակէն, կը կարեն դուռը։ Աղջիկը չուան մը ագուցած էր առաստաղին վրայի լամբարի երկաթ օղակէն, և աթոռի մը վրայ ելլելով վզէն անցուցած էր չուանը, որմէ եռած կից մը տալով անոր, մեռցած էր կախուած օդին մէջ։ Այս անձնասպանութեան շարժառիթը յայտնի չէ և զանազան զրոյցներ կը շրջին։

ԿԻՐԱԿԻ առաւօտ Պէյբազի յունաց թաղին տաներէն մէկուն «քալիզմա»ն յանկարծ բռնկեցաւ, բայց ամիջական օգնութեանց շնորհիւ կարելի եղաւ հրդեհի մը առաջքը առնել։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Յունուար. — Լատարտ Թագաւորը ազատական կառավարութենէն 7 հոգի Լորտութեան բարձրացուց։ Ասոնք են.—Մխիթարի մեծ վաճառական Սըր Ուիլեամ Հէնրի Ուիլս, հանրածանօթ նաւատէր Մր. Զարլս Ուիլսըն, մեծ խաղաղասէր Մր. Սթէնհոպ, եւ արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական և Լորտ Լէնսդաուընի կրտսեր եղբայր Լամընա Ֆիցմորիս, որ անցեալ Լորտութիւն ստացաւ և պիտի անդամակցի Լորտերու ժողովին։ Թագաւորը պետական խորհրդականութեան աստիճանին բարձրացուց ուրիշ հոգի, որոնց մէջ է Մր. Լաստչէր։

—Նախարարապետ Պէնրրմէն ճառ մը արտասանելով հաւատաց թէ մաքսային ազատ-իսխանակութիւնը Անգլիոյ հաստատ քաղաքականութիւնը՝ երեսփոխական առաջիկայ ընտրութեանց հիմը կազմող խնդիրները պիտի ըլլան։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Զարը հրամայեց դատաստանի ենթարկել Ռուժէսթվէնսքի ծովակալը և Բուրբաթքին զօրավարը։

—Դատական նախարար Մ. Մանուքին Պետական Խորհրդոյ անդամ կարգուեցաւ, և իրր դատական նախարար իրեն յաջորդեց ծերակուտական Աքիմով։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյէ կը հեռագրուի Տեյլի Թելեկրաֆի թէ Ճապոնի հիւսիսային երեք նահանգները ահռելի վիճակի մը ենթարկուած են սովին պատճառաւ։ 3 միլիոն հոգի սովալլուկ է, և օտար երկիրներու օգնութեան պէտք կայ վասն զի Ճապան անկարող կ'ելլայ օգնելու անոնց։ Տեղային իշխանութիւնք յայտարարած են թէ վերջին պատերազմին զոհերուն թիւին աւելի մեծ է սովի զոհերուն թիւը։

—Քննիչ յանձնաժողովին պահանջման համեմատ, պատերազմական պաշտօնարանը դատի ենթարկեց կարգ մը սպաներ որոնք թրանսվալի պատերազմին մէջ զօրաշարժութիւն և կաշառակերութիւն ցրեր են ի վնաս բանակին մատակարարական ճիւղին։

ՀՌՈՄ.— Նկեղեցին և Պետութեան բաժանման օրէնքին վրայ Վատիկանի պատրաստած Սպիտակ Տետրակը այսօր հրատարակուեցաւ։ Վերջին տարիներուն դէպքերը կը յիշատակէ, և Վատիկանի վրայէն ամէն պատասխանատուութիւն կը վերցնէ։ Տետրակը կը բաղկանայ 273 էջէ և 47 վաւերաթղթէ։ Յառաջաբան մը, 9 գլուխ եւ մէկ յաւելուած կը պարունակէ։

ԲԱՐԻԶ.—Ամսոյս 26ին Բարիզի մէջ գումարուած Ֆրանսացի կարդինալներու ժողովը որոշեց չընդդիմանալ Եկեղեցին եւ Պետութեան բաժանման օրէնքին գործադրութեան։ Կարդինալները Պապին հաղորդեցին իրենց խորհրդակցութեանց արդիւնքը։

ՊԷՐԼԻՆ.—Պէրլինի քաղաքապետը Լանտէնէն՝ Մ. Ֆրանսիզ Ֆոքէն նամակ մը ստացաւ՝ ծանուցանող թէ Լանտանի մէջ անգլիացի վաճառականներու մեծ գումարում մը կատարուեր է։ Ժողովը մեծ գոհունակութիւն յայտներ է այն ջանքերուն համար որոնք երկու կողմէ կ'ելլան՝ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ միջև բարեկամութիւնը վերահաստատելու եւ պահպանելու համար։ Ֆրանք Ֆորթ-Սիւրմայնի առեւտրական Ընկերութիւնը հաւաքական գումարումի մը մէջ ընդունեց որոշում մը՝ մասնակցելու միւս արհեստակցութեանց արտայայտութիւններուն, որոնց նպատակն է սիրալիր յարաբերութիւնները զարգացնել Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջև։ Ընկերութիւնը միեւնոյն առեն յայտնեց որ նոր տարւոյն մէջ երկու երկիրներուն միջև աւելի ամրակնդուին համաձայնութիւնը և բարեկամութիւնը։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ Արտաքին գործոց նախարար դուքս Ալմոդովար յայտարարեց թէ բացարձակապէս որոշուած չէ որ դեսպանախորհուրդը Յունուար 16ին գումարուի։ Թագաւորը, որոշած է որ Պրիսէլի սպանիական դեսպան Մ. Բերեզ Գապարելլօ՝ Ալմոդովար դուքսին հետ երթայ Մարոքի դեսպանախորհուրդին։

ԲԱՐԻԶ.—Պանք որ Ֆրանս բացարձակապէս կը հերքէ այն զրոյցը թէ ելմտական միջոցներ ձեռք կ'առնուին զօրանութեան մը համար։ Ֆրանսայի ելմտական նախարարն ալ կը հաստատէ այդ հերքումը։

ԲԻՇԹԱ.—Մաճառ Երեսփ. Ժողովը չկրնալով աւարտել միջազգային առեւտրական դաշնագրութեանց քննութիւնը, կառավարութիւնը յարմար առթիւ ջանալու պիտի գործադրէ արքայական հրամանագրով, ինչպէս նաև մաքսային անվատ սակացոյց մը։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ արտաքին գործոց նոր խորհրդական Պուլնանոյի մարքիզը, Մ. Թիթոնիի մաերիմ բարեկամը ըլլալով, կը կարծուի թէ անոր քաղաքականութիւնը պիտի չարունակէ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Պէլկրատի մէջ ընտրութիւնները սա արդիւնքը ունեցան.— Անկախ-արմատական Մ. Սավիչ 1519 քուէ չահեցաւ. անոր մրցակիցները բաւական մաքառեցան։

ՍՈՖԻԱ.— Սոպրանիէն, իր այսօրուան նիստին մէջ, վաւերացուց Անգլիոյ, Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ հետ առեւտրական պայմանագրութիւնները։

ԹՕՔԻՕ.—Ճապոնի երկրագործական քոլէճին երկու ուսուցիչները կերպ մը գտան Մօնիի բրինձէն լաստիքի խէժ հանելու։ Մինչեւ ցարդ այս բրինձը Անգլիա կը ղրկուէր և խէժը դուրսէն կը բերուէր. այսուհետև Ճապան ինք կարող պիտի ըլլայ խէժ արտադրելու։

Կ'ուզէք լաւ պարել.— Կարդալ Չորրորդ երես

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

17/30 Դեկտեմբեր 1095

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՌՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ.Ո.	98.29
Երէկուան էն բարձր գինը	» 98.32
» էն վար գինը	» 98.23½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	132.75
Երէկուան էն բարձր գինը	» 133.—
» էն վար գինը	» 132.75

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ՈՒՂԻՂԱՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 58 —
ԳՐԵՑ
ՕՖԹՕՎԷՆԿՈՒ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍՄԲՈՆ ՉԷՕՄԼԷՔՃԷԱՆ

Չնաձխարհիկ Ադամանդներու Խորհրդաւոր Գողութիւնը

Ժ.Զ.

Մր. Պէրնս կարեւոր հեռագիր մը կը գտնէ

Վերջապէս, առաւ մը, գաղափար մը եկաւ Մր. Պէրնսի միտքը, որմէ հեռազեռէ դիւրուեցաւ։ Սակայն կ'զգար որ պարտաւոր էր Մր. Միչլրի դառնալուն սպասել զայն հեռասնդելու համար։ Կը խորհէր որ իր դաւը պիտի վանդգէր եթէ մեղրաւունի ճամբորդութիւնը մէջ զայն փնտռելով անոր հանդուցութիւնը խանգարէր։

Միչլրենք իրենց խաստումը չպահեցին Սպիտակ լեռները երթալու համար։ Ընդհակառակն իրենց ճամբորդութիւնը երկարեցին, այնպէս որ Նոյեմբերը եկած էր ու իրենք տակաւին չէին դարձած։ Վերջապէս առժամանակեայ կերպով գեանեցուեցան հինգերորդ ծառուղիին մէջ։

Դիանի մը օր եաքը Մր. Պէրնս իր այցաքարտը ներկայացնել տուաւ և ըստ սովորութեան սիրալիր ընդունելութիւն մը գտաւ։

—Կնոջս տուտակին վրայ ո՛ և է լուր չկա՞, հարցուց Մր. Միչլլ, ջերմապէս տեղաւորելով գործակալին ձեռքը։

—Ո՛չ, Մր. Միչլլ։ Կը ցաւիմ ըսելու որ բացարձակապէս անկարող եղայ իմ ենթադրութիւններուս ճշտութիւնը ապացուցանելու։ Բայց որոշում մը ուսի, որ պիտի կրնայ տարօրինակ երեւալ ձեզի։ Եկայ ձեր օգնութիւնը խնդրելու ապանութեան գործին մէջ։

—Ի՞նչպէս, անուշադ օգնել կ'ուզեմ ձեզ։ Սկիզբէն չէ՞ որ Միչլ պատրաստ չէ՞մ անկեղծօրէն խօսելու ձեզ հետ։

—Այո՛, բայց ցորչափ կը խորհիմ որ դուք իսկ գործած էք սխիրը, ի՞նչպէս կրնայի գալ և ձեր օգնութիւնը խնդրել։

—Այն առեն կրնամ եզրակացնել որ այլ եւս չէք կասկածիր ինձմէ։

—Այո՛, այդ եզրակացութեան յանգած եմ, և կը փափաքէի աւելի շատ յանգիլ։

— Վնաս մը կ'ըլլա՞ ձեզի եթէ ըսէք որ ինչո՞ւ փոխեցիք ձեր գաղափարը։ Զիս դատապարտող ա՞ն քան բան ըսիք որ ուրախ պիտի ըլլամ ուրիշ բան իմանալով։

—Անշուշտ Ձեր գրաւը լսեցի։ Յետոյ վրայ եկաւ գողութիւնը, և յետոյ յետոյ սպանութիւնը։ Ի վերջոյ, գոհարեղէնի ուրիշ գողութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Բոլոր այս սխիրները ձեր նշանակած ժամանակամիջոցին մէջ տեղի ունեցան։ Անշուշտ ասոնցմէ մին դո՛ւք գործեցիք։ Հաւանական է որ դուք գողցած ըլլաք սուտակը, վասն զի, այնպէս ընելով, կը գործէիք սխիր մը, որուն համար կարելի չէր պատժել ձեզ, մանաւանդ յարմէհեաէ ամուսնացած էիք Միս Էմիլիի հետ։ Նոյն իսկ, սակէ առաջ ալ, օրիորդը կրնար ըսել որ ձեր միջեւ համաձայնած էիք և գողութիւնը միմիայն դրաւը չտեսնելու համար եղած էր։ Շատ արամաբանական չէ այս։

—Բացարձակապէս արամաբանական է։ Այո՛, բայց իրողութեանց մասին բան մը չեմ ընդունիր։

—Մին կամ միւսը, կամ նոյն իսկ այս երկու գողութիւնները երկրորդական են սպանութեան քով։ Որոշեցի լուսաբանել այս կէտը, եթէ կարենամ։ Հիմա, կարծեմ թէ կաւանամբին գողն ու մարդասպանը միեւնոյն անձն են։ Ապացոյց մը ունիմ զոր չկրցայ գտնել, բայց վստահ եմ որ ուղղակի պիտի առաջնորդէ զիս սերգործին քով, եթէ կարենամ հեռասնդել զայն։

—Ի՞նչ ապացոյց է ա՛յ։

—Սենեակին մէջ գտած կոճակս։ Այս ապացոյցը նշանակալից է։ Ձեր զարդին հետ նմանութիւն ունեցող այս կոճակը լոյս պիտի ձգէ այս գործին վրայ։

—Ի՞նչպէս կը յուսաք որ այս գործին մէջ օգնեմ ձեզ։

—Ո՛րչափ առեն որ ձեզ յանդաւոր կարծեցի, խորհեցայ որ կը սազէ երբ կ'ըսէիք թէ Լօթներորդ կոճակը գտնուեցաւ մէն էր, զոր ձեր կնոջը տուած էիք։ Ասոր համար կը խորհէի որ անհրաժեշտ էր զայն ձեռք ձգել։ Ա՛սիկա բաւական եղաւ ինձի որ Լիւսէդը էմիլիին տունը դրկեմ հրաման տալով անոր գնդասեղը ձեռք անցընել։ Հիմակ որ զձեզ անմեղ կը ճանչնամ սպանութեան գործէն, ուրիշ գաղափար մը եկաւ միտքս։ Առաջին անգամ որ կոճակին խօսքը ըրի ձեզ, տակաւին դուք անոր խօսքը չբացած, խնդրեցիք ինձմէ զայն քննելու արտօնութիւն տալ ձեզի։ Այս քննութիւնը կատարելէ եաքը, ինձի դարձուցիք ծպտելով։ Եթէ այս կոճակը յայտնի ապացոյց մըն էր ինձի դէմ, ջլայնն մեծ զօրութիւն մը ունենալու էիք անտարբեր մնալու և մանաւանդ զայն ինձի վերադարձնելու համար։ Խնդիրը, որուն կը փափաքիմ որ պատասխանէք, սա է,—Ի՞նչ տեսաք այս կոճակին վրայ որ հաստատեց թէ ձեր զարդին մասը չէր կազմեր։

—Ամէնէն առաջ, Մր. Պէրնս, գիտէի որ միայն երեք հատ նմանօրինակ կոճակներ կային։ Միւս երեքը տարբեր նկարներ ունէին և եօթներորդին վրայ Շէքսպիրի պատկերը կար։ Եւ օրվհետեւ գիտէի թէ բոլոր կոճակները իմ քովս են, ապահով եղայ։

—Բայց, երկրորդապէս, ըսաւ զարմացած, նշանակելի տարբերութիւն մը կար կոճակներուն միջև, և դուք ասոր համար աւելի ապահով եղաք։ Իրաւունք չունիմ։

(Շարունակելի)

ԼՈՒՍԱՆՑ

ԹԱՂԱՐԱՆ

Մէջլիսի Մէարիֆ ազարղընա՝ Մէրքէի Միւքէրրէմէ գարի սապգը ֆազ. ճէմլէսանին էֆ. հազրէթլէրի Թալին պաւրուլմաւ ամբ։

ՆԸՇԱՆ

Բուսմէլի վիլայէթը Շանանէսի միւֆէթթիշի տէվ. Հիւսէին Հիլմի բէյ հազրէթլէրինին խրտէմթը մէմուրանի սատրգչուարանէ վէ բէվիյէթմէնասնէնէ մէպնի Մուրասա Իմթիյազ նշանը ֆիրուզէֆշանը ինսան պաւրուլմաւ ամբ։

ՆԵՐՔԻՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ.— Երէկ, Եւրոպական նոր տարւոյ առթիւ, Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց այն Վեհապետներուն որոնք կաղանդը կը տօնեն Նոր Տարին համաձայն։ Բարձր. Մեծ-Պարքրոսը և Արտաքին գործոց նախարարը իրենց այցաքարտերը ղրկեցին եւրոպական դեսպանատունները։

*** Նոր Տոմարի հետեւանքներուն մէջ երէկ հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ Նոր Տարին։ Ֆրանսական դեսպանատան մէջ աւանդական սովորութեան համաձայն, փայլուն ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։ Դաղութին անդամները և երեւելիները փութացած էին ներկայ գտնուիլ։ Ժամը 6ին ներս մտաւ գործակատար Մ. Պօր, շրջապատուած դեսպանատան պաշտօնեաներէն։ Դեսպանը առաջին երեսփոխանը Մ. Շերմը առաջ գալով բանախօսութիւն մը արտասանեց ուր երախտագիտութեամբ ի

ՏՕՔԹ. Ք. ՀԷԶՎԷՀԵԱՆ

Եէսի-Գուլէի Ս. Փրկչեան, Թաքսիմ Սէն-Ժորժ և Գում-Գաբուի Կայսերական Բժշկ. վարժարանի հիւանդանոցներու մէջ ներքին հիւանդութեանց, վիրաբուժական և մանկաբարձական հիւղերուն հեռեւած ըլլալով, այս անգամ մնայուն կերպով հաստատուած է Մայրիգիւղ Սագըզ Աղաճ։

Իրեն դիմող բոլոր հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր տունը. վկայեալ աղքատները միշտ՝ իսկ շաբաթ օրերը կէս օրէ վերջ մինչեւ իրիկուն առհասարակ ձրիաբար կը դարմանէ Եւրոպական նշանաւոր բժիշկներու կիրարկած նոր ազդոյն մէթոտներով։

ԳԿՈՒՆԵՐ

ունի՛ք փոած, կոտրած, ցաւող և լինելու հիւանդութիւն։ Կոտրեալ դարմանումի, և բնականին տեսքերի գեղեցկութեամբը արհեստական ատամներու դնեմամ, և լիովին գոհ մնալու համար, դիմել ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԻ

Կ. Գալաթ, Գանչէ Դարաւ, Գէն-Գիր-Զէլիքին դիմաց, ժամը 5էն 11½, և ամէն առաւօտ կանուխ, Սկիւտար Իսկուտիր, իր բնակարանը։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
27—50

Ա Մ Է Ն Տ Ե Ղ
ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ
ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ 1906 Թ. ՏԱՐԻ

Բոլոր անոնք որ երկար ապրիլ կ'ուզեն
Բոլոր անոնք որ կը ձանձրանան
Բոլոր անոնք որ խնդալ կ'ուզեն
Բոլոր մեծ հայրիկներն ու բոլոր մեծ մայրիկները
Բոլոր մեծերն ու բոլոր պզտիկները

Ա Մ Է Ն Ք Բ,
ԱՄԷՆՔԲ ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ
ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

Ու ամէն տեղ կը գտնուի եւ նաեւ Նշան-Պապիկեան Դրատուն 6
ԳԻՆ 5 ԳՐՈՒՇ
ԳԱՆԱՆՈՒԻ ՀԱՄԱՐ 6 ԳՐՈՒՇ

Ատամնաբոյժ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
6, ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ԲԱՐՄԱՔ-ԳԱԲՈՒ ՓՈՂՈՑ, 6
ՀԻՒԱՆԴ Ե'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
14—50

ՊԱՐԻ
ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Խ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

Կ'ուսուցանէ Եւրոպական ամէն տեսակ պարեր, միւզիք քով և խիստ դիւրաւոյց եղանակաւ։

Դիմել՝ Բերա, Կալաթա Սէրայի դէմ Սիրէ աը Բեռա, թիւ 11։ Պոլսոյ կողմ Մեծ Շուկայի Դալբաքճըլարի Դուռը ֆէսճի Սեկուն աղայի խանութը։
7—10

ԱՂԵԿԱՊ
(ԳԱՄԸՐ ՊԱՂԸ)

Մանուփաքչաղ, Քիւրքճի խանին ետիւ դուռին դէմը, Տիգրան էֆ. Մօմճեանի խանութին մէջ կը ծախուին գասբք պաղիներ, որոնց այս անգամ երկաթները Եւրոպայէն նոր բերուած են վերջին դրութեամբ։ Իսկ վրայի կաղմածը հոս կը պատրաստուի չափաւորապես։ Ամէն խնամքով։ Խիստ պզտիկ տարեկանէ ալաց յատուկ աղեկապեր ալ կան։ Դիմողները խիստ գոհ պիտի ըլլան թէ՛ ապրանքներուն տարողութենէն և հանգստաւէտութենէն ու գիներու չափաւորութենէն։ Գաւառական յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։
20—18

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ
ՕՐՕՐՈՅԼԷՆ ՊԱՐՏԻ ՍԿՍԻԼ
ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔԸ
Հեղինակ՝ Իսխանուհի Ուռուսով
Թարգմանիչ՝ Վարդան Գ. Թովմասեան

Մանուկներու կրթութեան նուիրուած սոյն գիրքը անհրաժեշտ է որ գտնուի ամէն տեղ ուր որ մանուկ կայ կամ մանուկ պիտի ծնի։ Ծնողաց տեսանելու ուղեցոյց ու իմաստուն խորհրդականը իրենց օրիորդաց զաւակներուն հիմնական դաստիարակութեան համար, ինչպէս նաեւ ընթեր կարդացող նուէրներուն ճշմարիտ արժէքը բարձրագոյն հայրերու համար։ Ապստրոֆները պէտք է ուղղել Թարգմանչին՝ Իզմիր լոգարոյ տպարանը։ Գաւառներէ փոստի ծախք չի պահանջուիր։ Մէկէ աւելի գնողներու 25% զեղչ։ Փոխարէն փոստի փուլ ալ կ'ընդունուի։ Գին 5 դահեկան։
2—10

Ա՛ԽԹՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՇԱ ԹՎԷՍԻՍ ԳԼԼԷՆՄԸՇ
Մարքզի խարկսի — Բարիզսէ, Վանսօմ մէյսանքնօտ 9 ճիւմբրոլը
տայիրէի խուսուսպիրիճեան

ՀԱՐԻՒՔ ՇԻՒՊԵՍԻ	ԷՕՄԻՒՐ ՇԻՒՊԵՍԻ
Սէրմայէ վէ իէթիւեաթ 145 500,000 ֆր.	Սէրմայէ վէ իէթիւեաթ 174,500,000 ֆր
1904ին թահսիլաթը 25,000,000 »	04 բրիմ թահսիլաթ 12,000,000 »
Թէմիէ օլունան զիյան 305,000,000 »	Թէմիէ օլունան զիյան 135,000,000 »
Սիկուրթայր էմլաքին գէյմէթի 22½ միլիառ։	Սիկուրթասալանէօմիւ 282,000,000 »

ՊՈՒՇԵՒՐԷԹ կայէթ միւսաիթ չերթրթ բէլ Թիւրքտասա սիկուրթա տայր իսէ էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիպէսի տաիթ միւթթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էկվէն ֆիյաթլարլա էօմիւր սրկուրթա իսէր։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՄԸ «Օսմանլը Պանքասը» սրը. Թիւրքիա վէ Մէմալիքէթ Շարգիյէ իչիւն միւսիրիյէթը ումումիյէ = Սթամպոլտա, Սալթան Համամընտա, Բաթրրոը Օղլու Բասարէթ
Միւսիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւսիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթասա այրուճա պիր Շիւպէսի օլսուղը կիսպի՝ Մէմալիքէթ Մահրաւլէնին կէր Թարթիբնտա տաիր խուսուսի ժամանակորը վար սրը։
25—50

ՍԹԱՄՊՈԼ
33, 35, 37
ՖԻՆՋԱՆՋԷԼԱՐ ՓՈՂՈՑ
ԳՈՐԳԵՐ

ԿԱՀԱԻՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ՄՈՒՇԱՄՊԱ.—ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ՎԵՐՄԱԿ ԳԱՐԱՍԵԱՑ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱՁԱԲ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱՁԱՌՈՅ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԲԵՐԱ
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ
ԱՆԱՏՕԼԻ ԲԱՍԱԺ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

ՄԱՆՕԹ.— Մեր Բերայի հաստատութեան մէջ Ը. Ե. Նոյեմբեր 1էն մինչեւ 15 Դեկտեմբեր ամէն կիրակի, կոտրեալ ապրանքներ պիտի ծախուին որոնց վրայ նշանակուած են վերջին գինը մեզ ապրանք եղած գինէն աւելի ժամանակ։
36—33

THE REALM (ՐԷԼՄ)

Անգլիական ապահովագրական ընկերութիւնը, որուն Թուրքիոյ մասնաւոր Տնօրէնն է Տիար ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՊԱԼԵԱՆԸ, կ'ապահովագրէ խիստ նպաստաւոր պայմաններով հրդեհի դէմ ամէն տեսակ քարէշէն և փայտաշէն տուն, խանութ, խան, կարասիք, վաճառատուններու ապրանքներ, մթերանոցներ, և այլն և այլն։

Կը հրաւիրուին Պատ. հասարակութիւնը և բոլոր միջնորդները (courtiers) ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. Պոլիս, Սալթան Համամ բասաժ Գաթրրճօղլու թիւ 85, 86 և 87 ուր իրապէս պիտի համոզուին թէ «Ռէլմ» անգլիական ընկերութիւնը իր դասակարգին մէջ ամէնէն նպաստաւորն է թէ՛ պայմաններով և թէ գիներով։ 2

ԿԱՐԵՒՈՐ

Ներկայիս կուգանք ծանուցանել թէ գնահատելով Տեար Տօքթօր Գ. Խառխառունիի իրական արդիւնքը, զոր կրցաւ յառաջ բերել Գօմ աը Ֆիկի (Beaume de figues) գործածութեամբ ընտանեկան հիւանդութեամբ տառապողները դարմանելով՝ գործակից բժիշկ կարգած ենք զինքը որ պատրաստ է դարմանել իրեն դիմողները ամէն օր մինչեւ կէս օր իր բնակարանը Իսկիւտար Սելամաղլ և Զորեքշաբթի ու շաբաթ օրերը ժամը 7—8 կէս օրէ վերջ Գէրպէրեան դեղարանը ի Կէսիկ Բաշա։ Անձուկ կացութեան մէջ գտնուողները ձրի։

Société de Bienfaisance mutuelle des femmes Jolliet. Ill. U. S. A.
Կանանց հիւանդութեանց Ամերիկեան Բարեգործական ընկերութիւն
Ներկայացուցիչ Ո. Սալամեանց
Կ. Պոլիս Շեիխ խան 50—3

HUILE de HOGG
ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքները զոր վաստակող, անարիւն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'ստանան Թարմ մօրուի ձուկերէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընաիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ տարին իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդեցութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անփոխարէն դերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վարձատրուած է բոլոր արուեստահանդէսներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ շիշերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրօշմը։

Ձկան իւղ չկրցող խմողներուն կը յանձնարարուի ՀՕԿԻ ԷՄՈՒԼԶԻՕՆը որ ձկան իւղին ազդեցութիւնը ունի կատարելագէս։ Կեդրոնատեղի Կ. Պոլիս Եօսուֆեան խան 23—25 Պ. Է. Մանոի վաճառատունը։
50—15

ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԹԱՇՃԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Վկայեալ Կայս. Բժշկ. վարժարանէն եւ պատուական ատամնաբոյժ Ազգ. Հիւանդանոցի

Այս անգամ իր բնակարանը Լանկայ Թուլումայ Մէյտանը Թիւ 64 իր նոր տունը փոխադրած ըլլալով, կը խնդրէ ազնիւ յանախորդներէն որ հաճին պէտք եղած ժամանակ դիմել վերոգրեալ հասցէին։

Մեծ խնամքով կը դարմանէ փոած ամէն տեսակ ակռաներ և լինած տեսակ տեսակ հիւանդութիւններ, նոյնպէս վերջերս Եւրոպայէ բերել տուած գործիքներու միջոցաւ խիստ ճարտարօրէն կը պատրաստէ և կը զետեղէ բնականին յոր և նման արհեստական ակռաներ։

Ինչպէս մինչեւ ցարդ, այժմ ալ կը շարունակէ իր այցելութիւնները շաբաթը երկու օր կէս օրէ վերջ Մաքրիգիւղ Սթամպոլ Ճաստէպի, Ստեփան էֆ. Թէրզեանի դեղարանը և Սամաթիայ Պողոս էֆէնտի Ասուչեանի դեղարանը։

ԶՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ
աղքատներուն Ե.։ օրեր կէս օրէ վերջ, իր բնակարանին մէջ։ 50—25

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսուան ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար օւսելիք գտնելու հետաքրքիր կ'ըլլան, ինչ որ չառ բնական է, բան որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլևս անբաւական կը դառնայ աղաք ապահովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքդ. Ֆաւրէն նկատելութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը։ Երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հրնարել աղց համար առաջին կարգի մնուդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎՐԻԷԻՆ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի բժշկական Հանրալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎՐԻԷԻՐ չօքոլատի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ։ Մայրական կաթին կերակին անգամը մնունդ կը պարունակէ, զոր ուռոշ աղաք կը սնանին, կ'աճիմնան, կը կայտառնան, շուտով տաքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հաղարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎՐԻԷՈՎ մեծցող աղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութեան ապաքինողներ, ծնողներ ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի այժ, անուանդ և կորով կուտայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՎՐԻԷՐը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարանները ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 4—26

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐՑՈՒ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՒ
ԵՒ
ՆՄԱՆՕՐԻՆԱԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմել՝ Օգանթիւլը 8Ը Պօղոս
Վ. ԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
(Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ)
44, Եիւքսէք Գալաթասրայ, 44
ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՕԼԻՍ 7—20
Վաճառատունը բաց է Կիրակի օրերը

ԴԵՂԱՐԱՆ
Վ. ՔԷՕՄԻՒՐՃԵԱՆ
Բերա, Մեծ Փողոց թիւ 57, Թաքսիմ, Զաճեցաւ Աբարբրմանի ճերեւ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Յարգոյ Հասարակութեան որ, տարիէ մը ի վեր հաստատած սոյն դեղարանս, թէ՛ խղճամիտ պատարկութեան, թէ՛ ճշտապահութեան և մանաւանդ գիներու չափաւորութեան շնորհիւ՝ քիչ ատենի մէջ արժանացած է ընդհանուրին վստահութեան և հոգակիր քաջալերութեան։

Դեղարանս կ'այցելեն ծանօթ մասնագէտ բժիշկներ՝ դիմող հիւանդներու կատարեալ խնամք հայթայթելու համար։ Իսկ նրբագրութի օրերը ձրի դարմանումներ կ'ընեն։

Դեղարանս կ'այցելէ նաև տէր՝ օր՝ կանոնց երեսի անբնական մազերը (մօրուս կամ պէրկ) հիմնապէս ա հեռացնող կնախաբոյժ ՏՕԹԹ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ, ժամը 7—9 (Ը. Թ.)։

Կը գտնուի նաև կարող Աստուհարոյժ մը՝ որ իրեն դիմողներուն ակռայի բոլոր հիւանդութիւնները կը դարմանէ և արհեստական անթերի ակռաներ կը շինէ։ Դեղարանիս մէջ կը գտնուի նաև այս ճիւղին համար անհրաժեշտ ակռայի փոշի, նաև անոր ջուրը և տանձին վրձիններ։

ՁԿԱՆ ԻՒՂ. — *Հրան ներկայ եղանակին համար, յատկապէս բերել տուած եմ Նորվէկիոյ (ԲէթԷր Մօլլէր) համբաւաւոր ձան ամէնէն ընտիր, ամէնէն դիւրարաս և ախորժահամ Մորուի ձկան իւղը որ կը գերազանցէ հրապարակի վրայ գտնուածները։*

Ուստի կը խնդրեմ Յարգոյ հասարակութենէն որ հաճի պատուել զմեզ՝ փորձով համոզուելու համար մեր հրապարակային խոստումներուն։ 7—50

ՊԱՊԻԿ
8 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ 8
ԱԳԱՆՑ
Ո ԵՒ Է
ԿԱՆԵԱՎ ՀԱՐԻ
ՊԷՏՔԱՍ
ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՑ
ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՔ
ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՏՈՆՈՒՆ
ՆՈՐԱՁԵՒ ԵՒ ԱԺԱՆ
ԿԱՐՄԻՐ ԱՌԼՈՐ
299, Մանսուա Փաշայ, 299
71, Թարագճըլար. 71
10—35 ՍԹԱՄՊՈԼ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Ս. ՇԹԱՅՆ
ՁԱՅՓԱՅՓՔՁ ԲԱՐՁՐ. ԽՏԹՎՔՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Գօմիսիօն խան, Բարաքէյի հրապարակ, թիւ 20
ՊՈՒԼՍ
Կամուրջին մօտ
Պաղչէ գաբուի պողոտան, թիւ 61
ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է
ՈՐ ԱՄԷՆ ԲԱՆ ԿԱՑ
ՈՏՔԻՆ ՄԻՆՁԵՒ ԳԼՈՒԽՔ ՀԱՊԻՒԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ինչպէս. Պատրաստ զգեստներ տղայոց, կանանց և աղջկանց համար. — Ամէն տեսակ գլխարկներու մթերք մը.— Ամերիկան «VALK OVER» կօշիկներ.— Անգլիական անշրանցիկ վերարհուներ (imperméable). — Ֆրանսական գուլպաներ. — Ներքին և ճամբորդութեան սիլիներ. — Շապիկներ, ճերմակեղէններ, maroquinerie եւայլն։

Ե. Գ.— Ապրանքները օ՛ւրկէ ալ գան, մաքսատուրքը միեւնոյն է. հետեւաբար սոյն մեծ գործարանը ամէն երբի լաւագոյն ապրանքները հայթայթած է իր բազմաթիւ և պատուոյ արժանի յանախորդներուն գոհացում տալու համար։
50—14

ՀԱՋԱՑՈՂՆԵՐԱՒԽ
ՀԱՊԻԼՅԻ ԵՒ ԷՄԻՐԻՄԻ ԹԱՑԾՂԱՆԸ

Եւրոպայէն ներածուած խայծղաբ լլ-ւրարուն ամէնէն նախամեծարը, այս խայծղանը, որ Յունաստանի Աբուսաբից Յունանդէնէն արժանիքի արծաթ շքանշանի արժանացած է։ Անուշահամ է և բնաւ տամքը չխանգարեր։ Օսմանեան երեւելի բժիշկներու գնահատանքն արժանացած է, և մասնաւորապէս յանձնարարուած է հանգուցեալ Տօքթ. Խորասանեան էֆէնտիյէ։ Այս խայծղանը եթէ [illegible] դէլով մը խմուելիք ջուրին խառնուելով եռուի, ամէն կարգի տարափոխ, հիւանդութեանց դէմ կը պատպանէ մարդը։

Արդապէս կը բուժէ հոգը, հարբուխը, գուրգի իլուածքները, պռունկիթը, դժուարաշնչութիւնը, թոքախտ ազգատարութիւնը, մարթի հիւանդութիւնները և ծնունդեան գործարաններու անհանգստութիւնը։

Կը ծախուի Մարաքաշաքիս ամէն տեղ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ Կ. Պոլսոյ համար գինն է 5 դահեկան։ 2 50

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Մասնագէտ բժիշկ մարթի, գազիրպատ ախտի տարոց և կանանց ծնունդաբերական գործարաններու եւն. հիւանդութեանց

Ցիչեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Փասթէուրի նահանգին հիւանդանոցներուն էջ. ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնպէս տարածուած էին, և որ հիմա տարին չափ ալ Ն. Բրազիլի այդ կարգը հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրած թիւններ կատարած և գործնական փորձերը բրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավստահելի մէթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Գէլիրլի Բարմաք գաբու, թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պահէ Գաբու Մեսքէնան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որպէսզի ալ հիւանդ ըլլան։

ԻԼԱՆ
Սկիւտարաս Գարաճա Ահմէտ ճամբէսիսէ 237 վէ 239 նումէրոյար իւէ մարաքազատ տէքիւանէրն տէրուսիսէ պուլունան քեսքինի էմմալ վէ եշեամը Թիւճարան Թադրոս վէ Մկրտիչ Հիւսէյինեանն պիրտաէրէր էֆէնտիլէրէ մէպալաղը մալիմ մուգապիլինտէ պէյ վէ Թէսիմ էսիպ սէմէնթի գումալ էտէրէք տիւքի թիճարէթի թէրք էլէտրիսի պուգաստասա իլան էտէրիմ։

ՄԿՐՏԻՉ Է.Ֆ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՍԲՐԱՃԱՆ, ՉԻՊԱՆԸ
ԵՒ
ԱՐԵԱՆ ԱԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բուժելու համար կը յանձնարարենք այս հիւանդութենէ տառապողներուն Պէրիթէրի ամենաբնաւոր Զկան իւղը. Պէրիթէրի ձկան իւղը ալիսարի ձկան իւղեր ամէնէն գերազանցը և արիւնը մաքրելու միակ դեղն է, որ առանց հոգ ձգելու և առանց ներգործութեան պատճառելու վերջնականապէս կը բուժէ այն ամէն հիւանդութիւնները որոնք արեան ապականութենէ առաջ կուգան, զոր օրինակ, սքրոֆան fkor չիպանը, աղց երեսի և գլխու վերքերը. աղց ասկորմոնքը. թրը. ուռճացութիւնը, ասարիսութիւնը, ինչպէս նաև հիւսած բոմատիզմը և պրօսիրէզ, իլուածքն ու սիրտի հիւանդութիւնները։ Պէրիթէրի ձկան իւղը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի այն աղց որոնք պէտք ունին արիւնը մաքրող և զօրացնող դեղի մը։ Բարիզի Բժշկական Ակադեմին միմիայն Պէրիթէրի ձկան իւղը ընդունած ու վստահաբար գործածել յանձնարարած է հանրութեան։ Ամէն մեծ դեղարանները և մթերասենեակներու մէջ կը ծախուի Էնգլանտար մթերանոցն է Maison L. Frere 19, rue Jacob Paris Խորհրդաւորած չլլալու համար որս ապտերուն վրայ պէտք է փնտռել Berthé անունը։

Գործքի հիւանդութեանց և յամառ հարբուխ ունեցողներուն համար կը յանձնարարուի Պէրիթէրի ԲՐԼՕՁՈՒՆՔ Զկան իւղը։ 18—9

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ